

DELO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

»DELO« IZHAJA OD 1. MAJA 1959 PO ZDRUŽITVI »LJUDSKE FRAVICE«, KI JO JE 5. OKTOBRA 1934 USTANOVILO KCMUNISTIČNA PARTIJA SLOVENIJE, IN »SLOVENSKEGA PROČEVALCA«, KI GA JE LETA 1941 USTANOVILO OSVOBODILNA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

GLAVNI UREDNIK
JANEZ VIPOTNIKODGOVORNI UREDNIK
IVAN SINKOVEC

OBISK EDVARDA KARDELJA V ZAR

Končani razgovori v Kairu

Včeraj popoldne je bil zaključni sestanek med predsednikom Naserjem in podpredsednikom Kardeljem — Razgovori so bili pomembni za mednarodno dogajanje in dvostranske odnose — Danes uradno sporočilo o razgovorih

KAIRO, 18. dec. (Tanjug). Danes so se v predsedniški palači Kube nadaljevali razgovori med predsednikom Naserjem in podpredsednikom Edvardom Kardeljem v navzočnosti ministra za predsedniške zadeve Alija Sabrija in veleposlanika FLRJ Rata Dugonjića.

To je bil tretji in zaključni sestanek obeh državnikov, ki se je končal popoldne okrog trete ure. Trajal je skoraj dve uri. V zelo priščnem in prijateljskem vzdušju je prišlo do izmenjave mnenj o številnih vprašanih, ki zanimajo Jugoslavo in ZAR. Današnji razgovori so se nanašali tudi na več aktualnih mednarodnih vprašanj — kakor sta Kongo in Alžirija — in na dvostranske odnose.

Pravkar končani razgovori so bili v središču pozornosti javnosti in političnih krogov in tiska ZAR. Vsi časopisi v Kairu in Damasku so posebej poudarjali, da pomen obiska podpredsednika Kardelja in njegovih razgovorov z Naserjem izhaja iz iskrenih odnosov med obema državama in istovetnosti njihovih gledišč na mednarodnem področju ter iz sedanjega resnega položaja v nekaterih delih sveta, predvsem v Kongu.

Poleg pomena, ki ga imajo za mednarodno dogajanje, bodo razgovori in obisk — po mnenju Kaira — znatno prispevali k nadaljnjemu razvoju dvostranskega sodelovanja. — Med obiskom in razgovori je bilo ugotovljeno, da so čedalje večje možnosti za takšno sodelovanje, predvsem v smislu večje udeležbe jugoslovanskih podjetij pri gospodarski graditvi ZAR.

Ob razgovorih med predsednikom Naserjem in podpredsednikom E. Kardeljem v Kairu tudi poudarjajo, da pomeni sedanje gospodarsko in politično sodelovanje med Jugoslavo in ZAR trdno osnovo za krepitev in razvijanje sodelovanja med izvenblokovskimi državami sploh. Pričakujejo, da bodo sporočili o

razgovorih objavili jutri dopoldne, ko se bo končal obisk podpredsednika Kardelja in se bo vrnil z letalom v Beograd.

Danes dopoldne je podpredsednik Kardelj obiskal znani egiptovski antični muzej v Kairu, nato pa piramide blizu Kaira. Nocoj je na programu spored egiptovskih folklornih pesmi in plesov v kairski operi. Jugoslovanski veleposlanik v Kairu Rato Dugonjić je priredil sinoči v prostori veleposlaništva slovesen sprejem na čast podpredsednika Kar-

delja. Sprejema so se udeležili podpredsednik Abdel Latif Bogdadi, minister za industrijo ZAR Sedki, minister za kmetijstvo Sajed Marej, minister za notranje zadeve Mohijedin, minister za kulturo Sabet el Aris, minister za vojaške zadeve Muhamed Ibrahim in drugi člani osrednje vlade, ministri egiptovske pokrajine in drugi. Na sprejemu so bili navzoči tudi šefi diplomatskih misij, akreditirani v Kairu, in člani odreda JLA na Sinaju.

PO LETALSKI KATASTROFI NAD BROOKLYNOM

Naihujša letalska nesreča

V bolnišnici je umrl edini preživeli p otnik, 11-letni deček Stephen Bolz — Število žrtev se je povzpelo na 138 — Panika in uničenje v Brooklynu

WASHINGTON, 18. dec. (Tanjug-Reuter). Po identifikaciji oseb, ki so se ubile predvčerajšnjim pri trčenju dveh potniških letal nad newyorško četrtjo Brooklynom, so uradno ugotovili, da se je število žrtev povzpelo na 138, bojijo pa se, da bodo na koncu preiskave ugotovili še nove žrtve. Ponoči je umrl zaradi poškodb edini, takrat preživeli potnik — 11-letni deček Stephen Bolz.

Letalska nesreča nad New Yorkom je globoko pretresla in vznemirila ZDA, posebno zato, ker to ni prva, čeprav je doslej naihujša nesreča te vrste. Ljudje se sprašujejo, kako je treba urediti letalski promet, da bi se izognili letalskim nesrečam nad mestom. Okrog New Yorka je več leta-

lišč, med katerimi je tudi Idlewild, ki je največje letališče na svetu. Letala podnevi in ponoči letijo po newyorškem nebu in prebivalci se pogosto krat sprašujejo, kakšna nevarnost jim grozi od tega zelo gostega letalskega prometa.

Takšne bojazni so se včeraj uresničile. Reakcijsko letalo in letalo »Superconstellation« sta zgodaj jutraj trčili v zraku nad Brooklynom: doslej ugotovljenih 138 mrtvih, nezasišanih panika, več ubitih na ulici, 11 porušenih hiš — to je žalostna bilanca tega dogodka, ki se je pripetil v razmeroma mirnih jutranjih urah.

Na mesto nesreče je prihitelo 250 gasilcev, 50 gasilskih avtomobilov, na desetine rešilnih in drugih vozil in številne druge službe. Vse to je bilo mobilizirano in se je znašlo na kraju nesreče. Prebivalcev se

je polastila huda panika in marsikdo je doživel živčni zlom.

Medtem ko preiskava še teče, ugibajo, ali je povzročila nesrečo megla, ki so jo piloti podcenjevali, ali so bili piloti preveč gotovi v svoja izkušstva, ali pa so odpovedali nekateri instrumenti. Začela se je široka razprava o ostrih zakonskih ukrepih, da bi promet preusmerili z newyorškega neba in z neba drugih ameriških mest. »Kaj bi se zgodilo, če bi prišlo do trčenja nad gostim središčem Manhattan?« se sprašujejo ljudje in si niti ne upajo dokončati misli.

Žrtve letalske nesreče v Münchenu

London, 18. dec. (Reuter). V letalski nesreči, ki se je včeraj zgodila v Münchenu, znaša število ubitih po uradnih podatkih 49. Izmed teh je bilo 29 oseb ubitih v tramvaju in na ulici, ko se je letalo zrušilo na tramvaj, medtem ko so bili drugi potniki letala. Vzroke za to katastrofo niso ugotovili.

22 ur brez novic o »Srbiji«

Reka, 18. dec. — Po radiogramu, ki ga je poslala sinoči ob 17.23 naša tovarna ladja »Srbija« s sporočilom, da jo je zaustavil francoski rušilec »F-774« deset kilometrov od španske obale, vse do danes do 15.30, z jugoslov. ladje ni

prišla nobena novica in tudi ni bilo mogoče vzpostaviti z njo nobene zveze. Sele ob 15.30, to je 22 ur po prvem radiogramu »Srbije«, je naposled prišlo obvestilo: »Po pregledu manifesta radiokomunikacija onemogočena. Odpluli v spremstvu v Mers el Kebir. Prispeli davi. Spet pregled manifesta, nato pregled tovora v skladiščih. Preprena komunikacija z agentom ali veleposlanikom. Po pregledu v luki odpluli v Tanger.«

To pomeni, da so francoske vojne ladje, ki nezakonito prestrezajo trgovske ladje, jih zaustavljajo in vodijo, kamor jih je volja, spet ovirale jugoslovansko ladjo med plovbo, brezpravno in samovoljno izvedle preiskavo in kratile pomorem najosnovnejšo pravico, da bi o tem obvestili domovino ali uradnega jugoslovanskega zastopnika v Franciji. F. Petrić

gospodarstvu. Pomembno je tudi to, da pripadniki JLA opravljajo največ del v gospodarsko zaostalih področjih, kjer primanjkuje strokovnih kadrov in kjer gradbena operativna nima dovolj velikih zmogljivosti.

made znaša 2 milijardi, 700 milijonov dinarjev.

Delež pripadnikov Jugoslovanske ljudske armade pri socialistični graditvi dežele pa ni samo v tem. Vsako leto se na teh delih strokovno usposobi veliko število mladih ljudi, ki so potrebni našemu

Pripadniki JLA so tudi letos pomagali pri pospravljanju kmetijskih pridelkov

PRAZNIČNO RAZPOLOŽENJE V PULJU

Prva brazda »Bele krajine«

Piranska Splošna plovba je dobila svojo največjo čezoceansko tovarno ladjo

Pulj, 18. dec. Nekaj tisoč ljudi je danes od vsega srca zaploskalo, ko je z navzočih puljske ladjedelnice »Uljanik« elegantno zdrsnila v puljski zaliv čezoceanska tovarna ladja »Bela krajina«. To ladjo bodo do maja prihodnjega leta popolnoma strojno in notranje opremili, nakar bo začela opravljati svojo visoko zmogljivo tovarno službo po vseh oceanih. V čedalje številnejšem tovarnem brodovju Splošne plovbe je »Bela krajina« čezoceanska ladja, ki bo

prevajala tovar v razsutem stanju, torej tovor, ki terja posebne prometne pogoje, da zagotovi največji ekonomski učinek. S to ladjo bo dobila Splošna plovba v celoti 160 tisoč ton nosilnosti.

Današnje slovesnosti v ladjedelnici sta se med številnimi gosti udeležila tudi predsednik novomeškega okraja Niko Belopavlić in predsednik koprškega okraja Albin Dujc. Ladji je botroval Josip Kopinić iz Radovičev pri Metliki, sedanji direktor ladjedelnice »Uljanik«. (2)

PRED PROSLAVO DNEVA JLA

Pomemben prispevek JLA jugoslovanskemu gospodarstvu

Beograd, 18. dec. (Tanjug). — Pripadniki Jugoslovanske ljudske armade pričakujejo svoj praznik, 22. december, s pomembnimi uspehi, ki so jih dosegli tudi pri graditvi naše dežele. Vrednost skupnih del, ki so jih opravile samo inženirske enote na večjih objektih, znaša okrog 10 milijard dinarjev.

Inženirske enote JLA so letos zgradile okrog 190 km sodobnih poti, dokončale polovico skupnih del pri gradnji moderne letališča pri Dubrovniku ter sodelovale pri graditvi železniške proge v dolini reke Sotle in mnogih drugih objektih. Pripadniki JLA so pomagali tudi kmetijskim organizacijam pri prevozu in pospravljanju kmetijskih pridelkov, sodelovali so pri pogodovanju ter pri graditvi raznih komunalnih, telovadnih in drugih objektov.

Razen tega so letos inženirske enote opravile zelo težka dela na jadranski turistični magistrali v kanjonu reke Morače, na poteh skozi kanjon Plive, v dolini reke Drine in na ibarski magistrali. Na teh poteh so zgradili večje število mostov, predorov in drugih objektov. Vrednost del, ki so jih opravile ostale enote Jugoslovanske ljudske ar-

Miha Marinko z gosti si ogleduje novo tovarno zidakov iz elektrofiltrskega pepela, ki so jo včeraj odprli v Trbovljah. (Poročilo objavljamo na 2. strani) Foto: Deniša

DRŽAVLJANSKA VOJNA V LAOSU

Kapetan Kong Li v Hanoi'u

Kapetan Kong Li je po hanojskem radiu izjavil, da so vladne čete uničile številne utrjene položaje sovražnika v Vientianu — Hanoi predlaga sklicanje ženevske konference o Indokini

HANOJ, 18. dec. Padalski kapetan Kong Li je izjavil, da so čete laoske vlade, enote gibanja Patet Lao in oborožena mladina laoskega glavnega mesta dobili ukaz, naj se umaknejo iz Vientiana. V tej izjavi po vladni radijski postaji, ki jo prenaša agencija TASS, je Kong Li dejal, da je do tega umika prišlo po petdnevni boju proti agresiji, ki so jo po njegovih besedah zagrešile ZDA in Tajskaja.

Pred umikom so vladne čete uničile številne utrjene položaje sovražnika v Vientianu, med drugim oporišča na terezu veleposlaništva ZDA, Tajske in Južnega Vientiana, v stavbi informativne službe ZDA in v ameriški misiji za pomoč Laosu. Kakor trdi kapetan Kong Li, so vladne sile onemogočile kakih 300 nasprotnih vojakov in ujele še kakih 100 vojakov, med katerimi so ameriške, tajske, južnovietnamske, filipinske in Čangkajske vojaške osebe. Poleg tega je bilo uničenega tudi nekaj orožja in opreme.

Po izjavi Kong Lija je naloga vladnih čet zdaj v tem, da zavračajo napade sovražnika, ki so številnejši in opremljeni s sodobnim ameriškim orožjem. Prav tako imajo sovražniki ugodne pogoje na ozemlju Tajske za napredovanje in streljanje na Vientian.

To je najnovejši moment v

Privolitev za novega kamboškega veleposlanika

Beograd, 18. dec. (Tanjug) Predsednik republike Josip Broz Tito je dal privolitev za novega izrednega in opolno-močenega veleposlanika kraljevine Kambože v FLRJ pr'nca Norodoma Norindeta, sedanjega stalnega zastopnika Kambože pri UNESCO v Parizu.

Norodom Norindet bo prišel na položaj dosedanjega veleposlanika Kambože v Jugoslaviji Vara Kamela. Stalni sedež novoimenovanega veleposlanika kraljevine Kambože bo v Beogradu.

V Etiopiji spet vlada mir

Adis Abeba, 18. dec. (AP). Etiopsko ministrstvo za informacije je danes sporočilo, da je bil popolnoma razbit poskus državnega udara proti cesarju Haile Selassiju. Etiopska armada — je rečeno dalje v sporočilu — je izvajala popolno zmago nad uporniki, ki so v četrtki zavzeli Adis Abebo. Mnogo voditeljev upora je bilo ubitih, medtem ko drugi bežijo ali jih preganjajo lojalne sile.

Po sinočnji vrnitvi cesarja Haile Selassija je Adis Abeba danes mirna. Begunci, ki so prej zapustili mesto, so se davi začeli vračati domov.

Položaj v Vientianu

Vientian, 18. dec. (AP) Pro-zahodna vlada premiera Bouna Uma je začela danes delovati v upravnem središču Laos Vientianu, ki so ga včeraj zavzele čete uporniškega generala Nosavana. Princ Bun Um je danes pozval vojsko in civilno prebivalstvo Vientiana, naj ostane mirno, in obljubil, da se bodo razmere kmalu uredile.

Minister za zdravstvo in socialno zaščito v Umovi vladi pa je izjavil, da so v Vientianu aretirali nad 100 oseb, po večini članov mladinske organizacije, ki so sodelovali pri obrambi mesta proti uporniškim silam. Po njegovih besedah so sile kapetana Konga Lija zdaj oddaljene kakih 25 kilometrov od Vientiana.

Zastopnik ameriškega veleposlaništva je izjavil, da bodo ZDA še naprej pomagale s hrano in zdravili vladi premiera Uma, dokler bo to potrebno. Prve pošiljke riža, mleka in zdravil so včeraj prepeljali z letali iz Bangkoka v Vientian. Brž ko so sile generala Nosavana vkorakale v mesto.

J DANAŠNJI ŠTEVILKI

- Str. 2 — Pred kongresom SZDL Hrvatske
- Str. 3 — Dobro obveščanje — uspešno upravljanje
- Str. 4 — Presenetljivi nogometni izidi
- Str. 5 — Zmagi jugoslovanskih rokometalcev

V R E M E

Stanje 18. dec. Področje nizkega zračnega pritiska s središčem nad severno Italijo se pomika počasi proti severovzhodu. V višinah do 500 m nad našo krajjo nekoliko hladnejši zrak.

Napoved za ponedeljek: Spremenljive oblačno in včasih deževno, nato se močno delne razjasnitve. Temperatura ponoči okoli 5, v Priljubljenosti 8, največje dneve do 4, v Priljubljenosti 12 stopinj C.

Kardeljeva knjiga »Socializem in vojna« v madžarščini

Novi Sad, 18. decembra (Tanjug). V založbi »Velike politične biblioteke« pri novosadskem založniškem podjetju »Forum« je izšla študija Edvarda Kardelja »Socializem in vojna« v madžarščini.

Bosna in Hercegovina v obdobju od 1961 - 1966

Sarajevo, 18. dec. (Tanjug). Potencialne možnosti, ki jih nudi močna surovinska baza Bosne in Hercegovine, pomenijo temelj novega petletnega plana gospodarskega razvoja republike. Gospodarski razvoj BiH, ki je znana po svojem bogastvu s premogom, železom in drugimi rudami, bo v obdobju od 1961 do 1966 nekoliko hitrejši od povprečja za vso državo. Poglavitna usmeritev v načrtu za nadaljnjo industrializacijo Bosne in Hercegovine kaže na izgraditev predelovalne industrije. Ta bo obremenjena z zgrajenimi ključnimi industrijskimi podjetji omogočila, da se bo število zaposlenih v republiki povečalo letno za okoli 36.000.

Po predlogu novega plana gospodarskega razvoja naj bi vložili velika sredstva za razvoj nerazvitih območij republike. Izmed dvanajstih okrajev, kolikor jih je v Bosni in Hercegovini, jih sodi osem med nerazvita območja. Zato nameravajo zgraditi nekaj deset tovarn in drugih industrijskih objektov, ki bodo izrabljali surovinsko bogastvo teh krajev.

To se nanaša predvsem na izgraditev objektov za predelavo lesa, na tekstilno industrijo, industrijo prehranskih predmetov ter industrijo za predelavo kože. Razen tega, da bo ekonomsko krepila nerazvite okraje, bo sprememba v strukturi industrijske proizvodnje omogočila tudi povečanje dohodka v republiki.

V prihodnjih petih letih naj bi se med drugim povečala proizvodnja premoga na 13,7 milijona ton, železa pa znaša 9,3 milijona ton. Precejšnje povečanje bo dosegla tudi proizvodnja električne energije: od sedanjih 1.915.000.000 na okoli 3.829.000.000 kWh. Med velikimi energetskimi objekti je upoštevana tudi velika hidrocentrala Trbovnica, ki jo bodo dokončali.

Veliko povečanje pričakujejo tudi v proizvodnji raznih končnih industrijskih izdelkov, zlasti v kemični industriji ter v industriji za predelavo lesa in kovin. V kemični industriji se bo na pr. razvila proizvodnja mnogih predmetov, ki jih v tej republiki doslej niso izdelovali — namreč plastične mase, steklo, cement in drugo.

Industrija za predelavo lesa, ki ima surovinsko osnovo v neizčrpnem gozdnem bogastvu Bosne in Hercegovine, bo večkratno povečala proizvodnjo raznih plošč, lesovine, celuloze in pohištva. Proizvodnja pohištva se bo povečala 8,5-krat v primerjavi s sedanjo in bo znašala 110.000 garnitur na prosti sedanjim 13.000.

Z zgraditvijo novih ter rekonstrukcijo in razširitvijo sedanjih zmogljivosti se bo močno razvila tudi proizvodnja v kovinskopredelovalni in elektroindustriji. Med drugim računajo na proizvodnjo 100.000 televizorskih aparatov in 40.000 motornih koles letno. Proizvodnja biciklov se bo povečala na 200.000 letno, sedanja pa znaša 60.000. V industriji motorjev in motornih vozil pričakujejo uvedbo redne proizvodnje traktorjev.

Investicije za razvoj prometa bodo v prihodnjih petih letih tudi zelo velike, pač gledano na to, da je promet v sedanjih razmerah precejšnja zavora za hitrejši gospodarski razvoj republike. Na tem področju nameravajo dokončati normalnoizolno železniško progo Sarajevo — Ploče in avtomobilsko cesto Tuzla — Sarajevo — Mostar — Metković.

Perspektivni plan gospodarskega razvoja Bosne in Hercegovine so izdelali v republiškem zavodu za gospodarsko planiranje. Te dni ga vročijo republiški in izvršni svetovi in drugim organom v razpravo.

Veliki uspehi dokazujejo moč našega gospodarskega in družbenega sistema

ZAGREB, 15. dec. (Tanjug). Organizacije Socialistične zveze Hrvatske stopajo pred V. kongres, ki bo v Zagrebu od 20. do 22. decembra, z velikimi uspehi. Narodni dohodek se je povečal na Hrvatskem letos v primerjavi z letom 1953 za 82,2% ali po povprečni stopnji 10,9% letno. V poročilu Glavnega odbora je rečeno, da to najbolje potrjuje moč našega gospodarskega in družbenega sistema, v katerem sta imela odločilno vlogo delavsko upravljanje v gospodarstvu in neposredno družbeno uravljanje na vseh področjih družbenega življenja.

K povečanju vse gospodarske dejavnosti je največ pripomoglo povečanje industrijske proizvodnje, katere fizični obseg je bil letos za 125% večji, kakor leta 1953, kar pomeni, da je bila dosežena povprečna letna stopnja povečanja za 12,3%. Poročilo navaja podatke o velikih uspehih v elektroindustriji, ki izdeluje čedalje več zamotanih elektronskih aparatov in naprav, nadalje v ladjedelništvu, ki že lahko gradi sodobne ladje do 30.000 ton nosilnosti, pa tudi ladijske motorje do 15.000 KS.

Kemijska industrija je povečala proizvodnjo malone trikratno in razširila izbiro svojih izdelkov, zlasti plastičnih mas in zdravil.

Ena izmed glavnih nalog gospodarske politike v minulem obdobju je bil razvoj kmetijske proizvodnje in hitrejši gibanje družbenih odnosov na vasi. Iz poročila Glavnega odbora je videti, da se je pridelavek pšenice povečal od 538.000 v letu 1953 na 846.000 ton v letošnjem letu. Pridelavek koruze

do 15.000 KS. Kemijska industrija je povečala proizvodnjo malone trikratno in razširila izbiro svojih izdelkov, zlasti plastičnih mas in zdravil.

Ena izmed glavnih nalog gospodarske politike v minulem obdobju je bil razvoj kmetijske proizvodnje in hitrejši gibanje družbenih odnosov na vasi. Iz poročila Glavnega odbora je videti, da se je pridelavek pšenice povečal od 538.000 v letu 1953 na 846.000 ton v letošnjem letu. Pridelavek koruze

NOVA TOVARNA ZIDAKOV IZ ELEKTROFILTRSKEGA PEPELA

MILIJONI IZ PEPELA

Svečanosti se je udeležil predsednik Ljudske skupščine LRS Miha Marinko

Trbovlje, 18. dec. V navzočnosti predsednika Ljudske skupščine LRS Miha Marinko so dopolnile v Trbovljah svečano odprli tovarno zidakov pri Elektrarni Trbovlje. V tovarni bodo izdelovali zidake iz elektrofiltrskega pepela, ki so ga doslej metali kot odpadni material v Savo. To je sedaj poleg šotanske tovarne drugi obrat te vrste v naši državi.

Po krajših govorih direktorja elektrarne Trbovlje Petra Kosa in direktorja Zavoda za raziskavo materiala in konstrukcij v Ljubljani inž. Viktorja Turnška je predsednik

Ljudske skupščine LRS Miha Marinko prežele pred vzhodom v tovarno vrvice in s tem simbolično vključil objekt v redno obratovanje. Skupina pionirjev je ob tej priložnosti prisrčno pozdravila predsednika Marinko in ga obdarila s cvetjem. Miha Marinko si je nato z ostalimi gosti podrobno ogledal novi objekt in se seznanil s proizvodnim procesom.

Tovarno zidakov v Trbovljah so pričeli graditi že pred dvema letoma. Rešiti je bilo treba dva problema: problem koristne uporabe odpadnega materiala in problem čistoče reke Save. Elektrofiltrski pepel, ki je ostal pri zgorevanju premogovega prahu so doslej metali v Savo, s čimer so precej onesnažili vodo, kar je škodovalo tako rastlinam kot živalim. Če bi se hoteli temu izogniti, bi morali zgraditi drage naprave za odvoz in odlaganje pepela na drugem mestu.

Po drugi strani pa so že v mnogih državah izumili postopek, po katerem izdelujejo iz elektrofiltrskega pepela z dodatkom azbestne halde zelo trdne zidake, ki so po kvaliteti celo boljši od najbolj trdne opeke. Z gradnjo tovarne zidakov pri Elektrarni Trbovlje so torej ubili dve muhi na mah: rešili so Savo škodljivih odpadkov in spremenili doslej ničvreden material v dragoceno surovino.

Investicije za novo tovarno so znašale 250 milijonov dinarjev. V njej bodo lahko izdelali

ze se je povečal od 815.000 na 1.304.000 ton, pridelavek sladkorne pese pa od 275.000 na 585 tisoč ton itd.

V poročilu so poudarjeni uspehi v razvijanju kooperacij med zadrugami proizvajalnimi in zasebnimi kmetovalci, ki je rodila največje sadove v kmetijskih zadrugah vzhodne Slavonije. Podravine in belovarsko-moslavškega področja. Z različnimi oblikami kooperacije so zajele zadruge kakih 60% kmečkih gospodarstev.

Hrvatska je od leta 1953 investirala v graditev in opremo zdravstvenih ustanov več kot 15,8 milijarde dinarjev. Zdaj ima 55 splošnih in specialističnih bolnišnic, v katerih je kakih 22.000 postelj. Skoraj vsa naravna zdravilišča imajo oddelke za zdravljenje in rehabilitacijo bolnikov. V Opatiji, Crikvenici, Rabu in Dubrovniku imajo zavode za UKW terapijo.

pijo, razširilo pa se je tudi omrežje drugih zdravstvenih ustanov. Med dvema kongresoma SZDL je Hrvatska investirala za graditev in opremo 15,2 milijarde dinarjev. Med drugim so zgradili 321 poslopj za osnovne šole, 42 za strokovne šole in 7 dijaških domov.

Organizacije SZDL Hrvatske so imele leta 1954 nekaj nad 400 tisoč udeležencev, imajo več kot 1.346.000.

LJUBIŠA VESELINOVIĆ O NESREČI TANKERJA »PETAR ZORANIĆ«

Poročila uradne preiskave še ni

Carigrad, 18. dec. (Tanjug). Ob nesreči jugoslovanskega tankerja »Petar Zoranić« v Bosporu je pomočnik sekretarja Zveznega izvršnega sveta za promet in zvezo Ljubiša Veselinović izjavil posebnim poročevalcem jugoslovanskega tiska iz Carigrada, da je jugoslovanska ladja plula na predpisani levi strani morske ožine. Trčenje se je po doslej zbranih podatkih zgodilo takole:

Ko je tik pred trčenjem kapitan Ante Sabljic opazil, da se jugoslovanski ladji približuje neka ladja, je takoj dal znak s sireno, da tanker »Petar Zoranić« pluje na levi strani. Nekateri prebivalci obalnega naselja Kaljide izjavljajo, da so slišali znak sirene tankerja »Petar Zoranić«, ki se je nekajkrat ponovil. Z grške ladje niso dali nobenega opozorila.

Takoj nato je dobil strojni znak »stoj«. Preživeli prvi oficir Polić je slišal znake sirene in ukaz kapitana »krmilo levo«. Približen je iz navigacijske kabine in takoj opazil obrise grške ladje na desni strani jugoslovanske ladje, ki se je približevala premcu pod kotom 30 stopinj. Nato je slišal besede kapitana Ante Sabljica: »Zadel nas bo naravnost v bencin«.

Proslava ob 50-letnici smrti Laze Kostića

Sombor, 18. dec. (Tanjug). - Včeraj je pričela v Somboru proslava petdesetletnice smrti velikega srbskega pisatelja Laze Kostića. Danes je imel občinski ljudski odbor slovesno sejo, na kateri je sklenil, da bodo pisateljevo delovno sobo spremenili v muzej njegovega dela in postavili njegov spomenik v osrednjem mestnem parku. Razen tega bodo ustanovili tudi stalni sklad Laze Kostića za stipendije najboljšim študentom književnosti in klasičnih jezikov. Po seji občinskega odbora je predsednik občine odkril spominsko ploščo na pisateljevi hiši.

Tanker so privezali

Beograd, 18. dec. (Tanjug). - Po izjavi guvernerja Carigrada, generalnega podpolkovnika Refija Tulge, katero je prenašal radio »ara, se položaj na jugoslovanskem tankerju »Petar Zoranić« normalizira. Ladja je s prednjim stranjo privezana na obalo, na drugi strani pa pritirjana s tremi sidri, tako da ne drsi več. Zmanjšala se je nevarnost novih eksplozij, čeprav je ladja še vedno v ognju, ki lahko traja še nekaj dni.

Beograd, 18. dec. (Tanjug). - Po izjavi guvernerja Carigrada, generalnega podpolkovnika Refija Tulge, katero je prenašal radio »ara, se položaj na jugoslovanskem tankerju »Petar Zoranić« normalizira. Ladja je s prednjim stranjo privezana na obalo, na drugi strani pa pritirjana s tremi sidri, tako da ne drsi več. Zmanjšala se je nevarnost novih eksplozij, čeprav je ladja še vedno v ognju, ki lahko traja še nekaj dni.

Družbene naloge Ljudske tehnike

V Kopru bodo ustanovili zavod za tehniško vzgojo

KOPER, 18. dec. - Včeraj je bila v Kopru izredna konferenca Ljudske tehnike koprškega okraja. Na njej so obravnavali družbene naloge te organizacije in določili smernice za nadaljnjo tehnično vzgojo.

Ne glede na izredne uspehe Ljudske tehnike v koprskem okraju, ki je dobila letos najvišje priznanje za svoje plodno delo, se še v marsikateri osnovni organizaciji borijo z nekaterimi težavami, kot n. pr. pomanjkanjem sredstev, prostorov in vodilnega kadra. V razpravi so med drugim močno igrali pomanjkljive šolske proračune, ki so še vedno brez postavk za tehnično vzgojo mladine, čeprav nalaga šolska reforma šolskim zavodom obsežen program tehničnega pouka.

V prihodnjem obdobju bo Ljudska tehnika koprškega okraja še skrbneje sledila potrebam časa in razvoja. Ustanovitve Zavoda za tehnično vzgojo, ustanove za oskrbovanje organizacij Ljudske tehnike z materialom in podobne institucije so važna postavka v obsežnem programu Ljudske tehnike. Ta vsebuje razen tega tudi prirejanje številnih tečajev in seminarjev za tehnično vzgojo in vrsto športnih prireditvev. Posebne skrbi bo deležna mladina, zlasti pionirji, ki so dosegli v številnih krožkih Ljudske tehnike v minulem letu izredne uspehe.

V razpravi so sodelovali tu-

di gostje, ki so se udeležili konference. Predsednik glavnega odbora Ljudske tehnike

»Tajno društvo PGC«
Krstna predstava v ljubljanskem Mestnem gledališču

Ljubljana, 18. dec. Popoldne je Mestno gledališče v Ljubljani prvič uprizorilo dramatisacijo že popularne Ingoličeve mladinske povesti »Tajno društvo PGC« Odrsko priredbo je pripravil pisatelj sam in predstavil junake svoje dijaške povesti v razglabani in priklupni gledališki obliki. Predstavo so pripravili režiser Bronislav Battelino, scenograf Milan Butina in v vidnejših vlogah igralci Milan Kalan, Judita Hahnova, Marjan Hlastec, Irena Prosenova, Nada Bavdževa, Angel Arčon, Meta Purgličeva in Ruša Bojčeva. Mladi gledalci so uprizoritev spremljali v vednem in sproščenem razpoloženju ter navdušeno pozdravljali avtorja, pisatelja Antona Ingoliča, ob zaključku uspele premiere.

Oglašujte v **DELU**

Slovenije in član Izvršnega sveta Slovenije Milko Goršič je poudaril med drugim zlasti potrebo po kar najhitrejši ustanovitvi Zavoda za tehnično vzgojo v Kopru. Več tehničnih misli sta prispevala tudi predsednik Brodarske zveze Slovenije Julij Beltram in predsednik okrajnega odbora SZDL Gustav Guzej.

Popoldne so si udeleženci konference ogledali tovarno igrač »Mehanotehnika« v Izoli, kjer so ob tej priložnosti odprli sodobno urejeno delavnico modelarskega kluba LT.

Hrastnik, 18. dec. Na današnji občinski konferenci SZDL v Hrastniku so sklenili, da bodo organizacije SZDL poskrbele za široko razpravo o občinskem družbenem planu. Petletni perspektivni program Hrastnika bo moral biti sestavljen tako, da ob predvidenih rekonstrukcijah in razširjanju industrijskih objektov ne bo zanemarjal drugih perečih komunalnih vprašanj, predvsem gradnje novih objektov družbenega standarda.

V hrastniški občini bo treba

hitreje ustanoviti obratne delavske svete v okviru ekonomskih enot. Ze delujoči obratni delavski svet na Rudniku v Hrastniku in na Novem Dolu pa bi morali imeti več pristojnosti. V delavskih svetih deluje 21% mladih delavcev iz vse občine, kar je še vedno premalo, zlasti v steklarni, kjer je izmed 43,5% vseh mladih delavcev izvoljenih v delavski svet samo 10%. Volilno pravico v volitvah za delavske svete naj bi imeli tudi delavci izpod 18 let starosti.

V hrastniški občini delujejo 4 stanovanjske skupnosti. Najbolj se je uveljavila stanovanjska skupnost v Radečah, pa tudi skupnosti na Rudniku in v Zidanem mostu postajata čedalje bolj. Stanovanjske skupnosti in večina krajevnih odborov so izdelale realne plane petletnega razvoja, ki se opirajo predvsem na lastne sile. Starostne skupnosti pa so doslej še preveč zanemarjale skrb za otroke in skrb za zaposlene ženske.

Jak

SLAVNOSTNO ZASEDANJE DELAVSKEGA SVETA PODJETJA ZA PTT PROMET V LJUBLJANI

Nova šola za telekomunikacije

Decentralizacija PTT je rezultat desetletnega delavskega samoupravljanja

Ljubljana, 18. dec. Preden se je v festivalni dvorani začelo slavnostno zasedanje delavskega sveta podjetja za PTT promet, posvečenemu desetletni delavskemu samoupravljanju, so v Celjski ulici odprli novo moderno šolo s praktičnim poukom za telekomunikacije.

Nova šola, ki ima lastne delavnice in internat in je stala 224 milijonov dinarjev, ima prostora za 120 učencev; vzgajala bo telefonske in telegrafске mehanike ter monterje.

Na zasedanju delavskega sveta sta bila med gosti tudi član Izvršnega sveta Ljudske skupščine Slovenije Vlado Majhen in predsednik republiškega odbora sindikata delavcev prometa in zvez Humbert Gačnik.

Predsednik delavskega sveta Franc Bertoncelj je dejal, da so v delavske svete osnovnih enot v 10 letih izvolili 2470 članov v njihove upravne odbore pa 922 članov. Letna investicijska vlaganja v PTT sredstva, ki so pred 10 leti znašala 326 milijonov, bodo letos presežila milijardo dinarjev. Število letno opravljenih uslug se je v 10 letih povečalo od 144 milijonov na 203 milijone uslug. Celotni dohodek podjetja pa se je od 264 milijonov povečal na 2280 milijonov dinarjev, kolikor bo znašal letos.

Te številke pomenijo z drugimi besedami vrsto novih

poslopj, stanovanjskih zgradb, avtomatskih telefonskih in telegrafskih central in nove kilometre telegrafskega in telefonskega omrežja.

Uspešno delo samoupravnih organov PTT se ne kaže samo v napredku prometnih sredstev, ampak tudi v večji materialni zinteresiranosti postarjev za dvig strokovnosti in delovne produktivnosti. Organi delavskega samoupravljanja v podjetju PTT v Ljubljani so se namreč kot prvi v Skupnosti jugoslovanskih PTT odločili na nagajevanje po učinku.

Organi delavskega samoupravljanja pa se niso mogli zadovoljiti z uresničeni pravici in so, kot je poudarjal predsednik delavskega sveta, vedno bolj odločno terjali tudi materialno osnovo za svoje delo. Sedanje nove možnosti za decentralizacijo PTT so torej razdalje 10-letnih prizadevanj in stremilnih kolektivov in samoupravnih organov PTT, da bi delavsko samoupravljanje kar najbolj približali neosrednjim proizvajalcem.

MNENJA IN KRITIKA

Neustrezni življenjski in delovni pogoji delavcev v kmetijstvu in živilski industriji otežujejo izkoriščanje novozgrajenih zmogljivosti

V dolgoletnih prizadevanjih za napredek kmetijstva so družbena posestva na vseh področjih dosegla lepe uspehe. Zgradila so in še vedno gradijo vrsto objektov za proizvodnjo in širijo svoje površine. Oboje je seveda nujno in pravilno. Pa vendar je v vsem tem naglem dogajanju čutili neko vrzel, kajti ko se vprašamo, kaj je bilo narejenega za ljudi, ki so nosilci proizvodnje in napredka v kmetijstvu, ugotovljamo, da mnogo premalo. Doslej so kolektivni, sindikalne organizacije, organi upravljanja, komune in drugi organi skrbeli le za delno urejanje problemov družbenega standarda in čisto »gasile« najbolj kritične primere. — Zato je sedaj položaj glede objektov standarda za kmetijske delavce nezadovoljiv, marsikje pa celo kritičen.

Zaradi počasnega urejanja življenjskih in delovnih pogojev in ker se z večanjem proizvodnih zmogljivosti večajo tudi potrebe po novih delovnih

močeh, zlasti strokovnih, se odpirajo novi problemi. Posebno primanjkuje stanovanj.

Analiza, ki jo je sestavil Republiški odbor sindikata kmetijskih, živilskih in tobačnih delavcev Slovenije o življenjskih in delovnih pogojih, zajema 21 družbenih posestev in 19 živilskih podjetij, odkriva subjektivne in objektivne vzroke kritičnega položaja. Neurejene razmere povzročajo tudi fluktuacijo delovne sile. Tako je lani anketirane kmetijske organizacije zapustilo 21% delavcev, zadrage 29% in podjetja živilske industrije 34% delavcev, na novo pa se je zaposlilo na posestvih 18%, v zadnjih 31% in v živilski industriji 26% delavcev. Take selitve pa so vse prej kot koristne in zavirajo strokovno usposabljanje zaposlenih ter stabilnost delovnega procesa. Svoj odsev imajo tudi v proizvodnih uspehih, delovni storilnosti itd.

V omenjenih 40 kolektivih je kar 17% zaposlenih brez

stanovanj, ali pa stanujejo v neprimernih prostorih. Družinska stanovanja v sklopu hlevov niso redkost, saj naletimo nanje ne le na neurejenih posestvih, temveč celo na moderni fermi bekonov ljubljanskega Agrokombinata. Dogaja se celo, da je 15 sezonskim delavcem odmerjeno bivališče v velikosti 20 kv. metrov. Letos se je položaj sprito pospešene investiranja v živinorejše bistveno poslabšal. — V letih 1957 do 1959 so anketirani kolektivi lahko dodelili vsega kolikor 185 stanovanj in če gradnja stanovanj ne bodo pospešili, samo sedanje potrebe po stanovanjih, še dolgo ne bodo krole.

Sindikarno poročilo nadalje navaja, da je podobno kot s stanovanji tudi z drugimi objekti. Otroške vrtnice imajo le redki kolektivni, tisti, ki so v mestih ali industrijskih središčih. Nerazumljivo pa je, da kolektivni ne poskrbijo, da bi vrtnice takole poslovali, da bi čim bolj razbremenili družine. —

Vrtnice, ki so odprti prekraček časa ali tisti, ki jih ob poletnih počitnicah celo zapro, so le slaba usluga, drugih enostavnejših oblik otroškega varstva pa ni.

Obrate družbene prehrane ima dobra tretjina anketiranih kolektivov. Toplo malico jemlje okrog 15,6% delavcev in uslužbencev, kosilo 6,5% in večerjo 3,4% zaposlenih. — V menzah se hrani zelo malo družinskih članov in samo v petih primerih je dovoljeno nositi hrano tudi domov. Kriščenje uslug obratov družbene prehrane je minimalno in to v kmetijstvu in živilski industriji, ki zaposlujejo od 40 do 50% žensk. Še večje težave pa so v gozdarstvu. Obrati so oddaljeni od naselij, slabe prometne zveze delavcev otežujejo povratek domov celo ob koncu tedna. Prehrana je neurejena in več kot skromne možnosti za strokovno in kulturno izobraževanje.

V preteklem obdobju so družbena posestva večino stan-

novanj kmetijskih delavcev gradili izven naselij, neposredno od poljskih. To so zagovarjala s tem, da je sprito delovnega procesa, zlasti v živinoreji, drugačen izhod nemož. Sicer je lahko vsakdo vesel stanovanja, pa naj bo že kjerkoli, vendar je čedalje več kmetijskih strokovnjakov in delavcev, ki se otepaajo stanovanj izven naselij. Povsem razumljivo, saj so prikrašeni ne le za družabno in kulturno življenje, temveč težje pridejo tudi do zdravstvenih uslug, raznih življenjskih potrebščin in podobno.

V letih 1956 in 1960 so družbena posestva povečala proizvodnjo za 71%, celotni dohodek na zaposlenega pa se je povečal za 51,3%. Po podatkih Zavoda za statistiko naj bi bili osebni dohodki v letošnjih prvih petih mesecih za 13% večji od lanskoletnih. Kljub temu pa ne znašajo na enega zaposlenega več kot kakih 12.900 din mesečno. Nekateri kolektivi pa navajajo, da se gibljejo celo od 8 do 11.000 din mesečno, medtem ko zaslužijo delavci v urejeni živinorejski proizvodnji od 20 do 30.000 din mesečno. Vse te razlike obstajajo kljub plačevanju po delu, ki se močno uveljavlja v kmetijstvu, v katerem pa zaradi specifičnih pogojev proizvodnje, ki je

odvisna tudi od vremena, prihaja do večjih ali manjših razlik med planirano in doseženo proizvodnjo.

Skratka, osebni dohodki zastajajo za naraščanjem proizvodnje in produktivnosti in tako je še sedaj vrsta kmetijskih gospodarstev, ki so delavcem z vasi samo odskočna deska za zaposlitev v drugih gospodarskih panogah.

Vzrok za take življenjske in delovne pogoje delavcev v kmetijstvu in živilski industriji so, kot lahko ugotovimo, subjektivni in objektivni. Sami kolektivni, sindikalne organizacije, organi upravljanja, komune in drugi činitelje so se čisto vse prehitro sprijaznili s položajem in takoj so imele gospodarske naložbe prevelike prednosti pred naložbami v družbeni standard. Posestva tudi niso dokončno zgrajena in jih je večina na pol poti in še nimajo organizirane moderne proizvodnje, zaradi česar so prisiljena zaposlovati veliko delavcev, ki bi jih v dobrih meri lahko zamenjali mehanizacija. Z manjšim številom zaposlenih bi tudi omilihi stanovanjski problem.

Odnos do kmetijstva v preteklosti med drugim osvetljuje tudi dejstvo, da so komune večkrat porabile sredstva kme-

tijskega in gozdnega sklada za namene, ki s tema panogama nimajo zveze. Za najemanje investicijskih posojil je za družbena posestva predpisana velika lastna udeležba, zato jim je za graditev stanovanj ostajalo le malo sredstev. Tudi cene med kmetijskimi in industrijskimi proizvodi so v velikem nesorazmerju.

Pri večini posestev torej ni treba posebej vpraševati, zakaj nimajo sredstev za družbeni standard. Treba je ukrepati, da se izboljša položaj delavcev v obeh panogah, za kateri predvideva perspektivni plan dokajšnje povečanje proizvodnje. Med drugim je predvideno, da se bo v petletnem obdobju v kmetijstvu na novo zaposlilo 10.800 strokovnjakov in delavcev, v živilski industriji pa 1470 delavcev. Zato bo treba z ustreznimi gospodarskimi instrumenti ter ob večjem razumevanju pristojnih organov in organizacij pospešiti urejanje pereče problematike s področja življenjskih in delovnih pogojev. Tako bo zagotovljeno rentabilno izkoriščanje proizvodnih zmogljivosti ter razpoložljivih človeških in materialnih rezerv in s tem izpolnjevanje predvidenih nalog perspektivnega plana kmetijstva in živilske industrije.

M. B.

Večja proizvodnja boljša materialna osnova komun

Kot obeta predlog zveznega perspektivnega plana, se bodo v prihodnjih petih letih močno okrepile proizvodne sile, skladno s tem pa se bosta povečala tudi osebna potrošnja in družbeni standard prebivalstva. Posebno zahtevne naloge se ob teh načrtih obeta komunam. Predvsem od njihovih prizadevanj in možnosti bo namreč odvisno, kako hitro bo napredovala stanovanjska gradnja in s kakšno naglacio se bodo razvijali gostinstvo, trgovina, obrtno komunalno gospodarstvo in vse službe družbenega standarda.

Vse te naloge, ki v prihodnosti čakajo ljudske odbore, bodo morale dati velike količinske in kvalitete rezultate, terjale pa bodo seveda tudi veliko sredstev — dosti močnejšo materialno osnovo kot so jo komunne imele doslej. O tem so veliko razpravljali tudi na zadnji skupščini stalne konference mest v Beogradu.

Treba je reči, da predlog perspektivnega plana na to tudi računa. Napoveduje, da se bo materialna osnova komun in gospodarskih organizacij še nadalje krepila. S postopno decentralizacijo sredstev se bo namreč manjšal delež federacije in republik v družbenem proizvodu. V direktni odvisnosti od višine dohodka in od produktivnosti pa bodo rasla sredstva ljudskih odborov in gospodarskih organizacij. Če presojamo zahtevnost planskih nalog, je treba ob tem upoštevati, da bodo z novo delitvijo dohodka, z novim bančnim in kreditnim sistemom, z devizno reformo in drugimi ukrepi nastale zelo pomembne spremembe. Razen izravnavanja in stabilizacije cen bodo prinesle še vrsto koristnih posledic in bodo tudi omogočile, da bodo ljudski odbori z intenzivnim združevanjem vseh sredstev na svojih območjih lahko ustvarili dovolj močne materialne pogoje za krepitev komunalnega gospodarstva in zadostna sredstva za investicije v družbeni standard.

Upoštevati pa je treba, da vseh ekonomskih ukrepov, ki bodo kot rečeno, okrepili tudi materialne pogoje ljudskih odborov, ni mogoče napraviti brez nje. Seveda pa se tudi vse posledice in koristi teh ukrepov ne bodo mogli pokazati že na samem začetku. Iluzorno bi bilo, če bi mislili, da bomo že prihodnje leto zmogli za investicije tolikšna sredstva, da bi se približali ali celo dosegli povprečno letno stopnjo investicijskih vlaganj, ki jo obeta petletni perspektivni plan. Le z večanjem proizvodnje bomo namreč lahko vsako leto dosegali večji družbeni

proizvod in zato bodo tudi razpoložljiva investicijska sredstva iz leta v leto večja.

Računati je torej treba, da bodo na začetku petletnega razdobja investicijska sredstva precej omejena. Ni čudno, če se bodo kot posledica ukrepov za stabilizacijo tržišča prihodnje leto morda celo zmanjšala investicijska vlaganja v nekatere panoge in če bodo močno omejene tudi proračunske investicije in investicijska potrošnja ljudskih odborov.

Ce na primer vzporedimo letošnja investicijska vlaganja v trgovini in gostinstvu s predvidenimi vlaganji v prihodnjem letu, bi lahko prišli do površne in napačne ocene, da predlog družbenega plana za prihodnje leto sploh ni vsklajen s predlogom perspektivnega plana. Letošnje investicije bodo namreč po oceni znašale 45 milijard medtem ko bodo prihodnje leto investirali v trgovino in gostinstvo 43 milijard. Namesto, da bi se investicije v obeh panogah povečale (povprečno za več kot 12% letno), bomo po predlogu družbenega plana za prihodnje leto zabeležili celo zmanjšanje. Le — to pa bo seveda le prehodnega značaja, saj bo celotno petletno obdobje vendarle veljalo omenjeno 12% povprečno letno večanje investicij v obeh panogah.

Iz dokumentacije k predlogu zveznega družbenega plana za prihodnje leto lahko razberemo, da se bodo 1961 leta sredstva za proračunsko potrošnja ljudskih republik in ljudskih odborov povečala za 14,3%, sredstva za proračunske investicije pa za 9,6% v primerjavi z letos razpoložljivimi sredstvi. Naj povemo, da to povečanje ni veliko, saj so se letos v primerjavi s 1959. letom sredstva proračunske potrošnje povečala za 25,1%, sredstva za proračunske investicije pa za 25%.

Tudi takšni računi, ki bi jih lahko na osnovi številok o proračunskih investicijah in potrošnji napravili za vse plansko obdobje, bi bili torej napačni. Primerni ekonomski instrumenti bodo namreč poskrbeli, da bo v prihodnjih letih delež komun v delitvi dohodka rastele tako hitro, da bodo zagotovljeni vsi materialni pogoji za izpolnitev nalog, ki jih določa perspektivni plan. Na splošno bodo torej ljudski odbori imeli dovolj sredstev, vendar pa bodo najbrž eni v boljšem, drugi pa v slabšem položaju. Višina sredstev bo pač odvisna od tega, kolikšna bodo na območju ljudskega odbora prizadevanja za večjo produktivnost in za večji narodni dohodek. F. Jeras

Predsednik DS 'Tiskanine' in vodja centra za strokovno izobraževanje v razgovoru. Foto: F. Setine

POSLEJ LE ENA ZADRUGA

V žalski občini bo nova kmetijska zadruga razdeljena na proizvodne okoliše, v katere bodo vključili tudi družbena posestva

V žalski občini, v kateri živi še okrog 36% prebivalcev od zasebnega kmetijstva, hitijo v teh dneh z razpravami o združitvi 15 kmetijskih zadrug v eno samo s sedežem v Zalcu. O tem so razpravljali te dni zadržni sveti, zatem pa bodo povedali svoje mnenje še zadržniki na občnih zborih. Razen tega pa so o pomenu združevanja sedanjih kmetijskih zadrug govorili tudi na občnih zborih krajevnih organizacij Socialistične zveze.

Težnja po združitvi ni povsem nova in so jo združniki že večkrat izrazili. Mnoge zadruge, ki jih nameravajo združiti, so namreč majhne in ne bi mogle zagotoviti razvoja sodobnega kmetijstva tako, da bi bila pri tem zagotovljena interesna družbe in zasebnega kmetkega proizvajalca. Zategadelj so že na nedavnih konferencah krajevnih organizacij SZDL že bolj podrobno razpravljali o tem. Bili so tudi predlogi, da bi ob združevanju sedanjih zadrug ustanovili pet ali šest večjih, ki bi bile sposobne prevzeti naloge, kakršne se zastavljajo združnemu kmetijstvu. Toda razen mnogih koristnih misli so nekateri vpleti v razprave tudi bolj ali manj škodljivi polemiki o tem, kje naj bi bili sedeži novih zadrug.

V takšnem razpoloženju je občinski politični aktiv izdelal še en predlog o združitvi za-

drug in sicer kot že povedano v eno samo zadrugo, ki bi delovala na vsem območju žalske občine. Ta zadruga naj bi imela zaradi izredno obsežnega območja več proizvodnih okolišev in sicer pravila na območjih sedanjih kmetijskih zadrug. V ekonomskem oziru bi bili ti proizvodni okoliši poslovne enote, ki bi imele finančno in materialno knjigovodstvo ter gospodarske plane po dejavnostih. Gospodarske plane bi sprejemali zadržni sveti ali šest večjih, ki bi bile sposobne prevzeti naloge, kakršne se zastavljajo združnemu kmetijstvu. Toda razen mnogih koristnih misli so nekateri vpleti v razprave tudi bolj ali manj škodljivi polemiki o tem, kje naj bi bili sedeži novih zadrug.

Zadruga kot celota pa bi

POVZETEK IZ RAZGOVORA V TOVARNI »TISKANINA« V KRANJU

DOBRO OBVEŠČANJE USPEŠNO UPRAVLJANJE

»Naša tovarna se morda na zunaj ne lesketa,« mi je pravil delavec na poti v tovarno, »čeprav imamo znotraj nje razen težav tudi mnogo uspehov.« — To je bilo moje prvo srečanje s kolektivom »TISKANINA« v Kranju. Stevilne vtise iz razgovora s posameznimi delavci sem skušal strniti v razgovor z JANEZOM BOŽICEVICEM, predsednikom delavskega sveta, o temi: **OBLIKE OBVEŠČANJA KOLEKTIVA.** Pomenek se je v tej luči dotaknil tudi nekaterih problemov podjetja.

V podjetju se bolj ali manj uspešno poslužujejo raznih oblik obveščanja: obratnih sestankov, oglasne deske, tovarniškega časnika »TISKANINA«, sestankov političnih organizacij in podobno. Vse te oblike pa še ne zadostajo, da bi bil sleherni član kolektiva sproti obveščen o vseh problemih podjetja in da bi vsak trenutek s pobudami, predlogi in mnenji mogel vplivati na gospodarjenje s podjetjem. Zaradi tega v podjetju nenehno iščejo še nove, uspešnejše obli-

ke učinkovitega obveščanja kolektiva.

Obratni sestanki so skoro redno mesečno. Vodijo jih predsedniki obratnih aktivov, predhodnikov bodočih obratnih delavskih svetov, ki bodo zaziveli z novim letom. Težava je v tem, ker se skoro polovico članov kolektiva vozi na delo in so časovno vezani na prometna sredstva. Pomagajo si tako, da skličejo obratni sestanki še v delovnem času, pred drugo uro, tako da se ga

lahko udeležijo delavci obeh delovnih izmen.

Vsak važejši predlog je, preden pride pred delavski svet, predmet široke razprave med kolektivom. Nedolgo tega so na sestankih političnih organizacij in v obratih obravnavali predlog perspektivnega razvoja podjetja. Izredno razgibana in uspešna razprava je pokazala, da se kolektiv, deloma tudi zaradi sprememb v kreditni politiki, novih carinskih predpisov in bližnje devizne reforme, ne navdušuje za predlog desetletnega razvoja podjetja. To utemeljuje s tem, da pri načrtovanju prihodnjega razvoja ne bi smeli preko možnosti in na račun družbenega standarda, temveč bi se morali omejiti samo na to, kar bo mogoče zanesljivo uresničiti. Zaradi tega so se raje odločili za predlog petletnega razvoja podjetja, ki predstavlja za kolektiv manjši zalogaj, a vseeno obeta izredno hiter vzpon proizvodnje, zlasti pa njeno modernizacijo.

Vsak član delavskega sveta dobi precej obširno gradivo že nekaj dni pred zasedanjem, tako da zastran tega ni nobenih ovir, da se ne bi mogli posvetovati s člani kolektiva. Oboje — po eni strani obveščanje kolektiva, po drugi strani pa njegov učinkovit vpliv na upravljanje — da bi se moralo najuspešneje odvijati preko članov delavskega sveta. Ravno tu pa tiči problem, ker mnogi člani niso dovolj usposobljeni za skupinske razprave s kolektivom. Zaradi tega v podjetju razmišljajo, da bi mimo seminarjev, ki so že bili, za člane delavskega sveta organizirali še posebne oblike usposabljanja za vodenje razgovorov s člani kolektiva po skupinah. Obratni sestanki, čeprav so koristni in potrebni, takih neposrednih razgovorov nikakor ne morejo nadomestiti.

Javnost poslovanja delavskega sveta je zajamčena z zakonom. Vseeno se ni mogoče zadovoljiti samo s formalno možnostjo, da se člani kolektiva lahko udeležijo zasedanja, temveč je treba načrtno delati na tem, da bodo delavci tudi zares prihajali na seje kot opazovalci. Doslej je bilo opaziti pristnost članov kolektiva, kadar so bili na dnevnem redu problem, ki so jih neposredno zanimali. To prispeva k temu, da se delavci že pri viru seznanjajo z odločitvami delavskega sveta, po drugi strani pa to povečuje odgovornost članov delavskega sveta do kolektiva, ki na ta način neposredno kontrolira njihovo aktivnost.

F. Setine

Štiri velike industrijske pekarnice v Zagrebu

V Zagrebu, ki ima danes že nad 700.000 prebivalcev, se čuti precejšnje pomanjkanje pekarn. Zato sta se s tem bavila mestni svet in zbor proizvajalcev zagrebskega ljudskega odbora, kjer so sklenili, da bodo zgradili štiri velike moderne, sodobne industrijske pekarnice. Za prvo je že izdelan načrt in jo bodo začeli graditi v Remetincu, investitor pa je »Zagrebački paromlin«. — Ostale tri bodo začeli graditi prihodnje leto.

Rudi Vogrič

SARAJEVO, 16. dec. (Tanjug). S preselitvijo v nova poslopja proslavlja kolektiv Tobaca tovarne v Sarajevu te dni 80-letnico obstoja in 10-letnico delavskega samoupravljanja. Za zgraditev nove tovarne je kolektiv porabil kakih 800 milijonov, v glavnem lastnih sredstev. Kupili so več sodobnih strojev in proizvodnja v novi tovarni v Povalicah bo v veliki meri avtomatizirana. Sarajevska tobakarna tovarna je izdelala pred vojno s 1100 delavci kakih 1500 ton tobanih izdelkov, zdaj, ko ima 700 delavcev, pa jih izdelata letno 3500 ton. Z novo opremo in lepo urejenimi dvoranami sodi ta tovarna med najsodobnejša industrijska podjetja te vrste v Evropi. Tovarna v Sarajevu je neposredno povezana z nastankom in ojem delavskega razreda v BiH. V njej so delali mnogi ugledni funkcionarji in voditelji delavskega gibanja, med njimi tudi Djuro Djaković. — Na sliki: Tovarniška hala, v kateri izdelujejo cigarete.

SMERNICE PERSPEKTIVNEGA DRUŽBENEGA PLANA

Povečanje zmogljivosti in ekonomičnost prometa

Ob naglem razvoju proizvodnje je zadnja leta naš promet nekoliko zaostajal v primerjavi s potrebami. Da bi se to zaostajanje odpravilo, določa predlog perspektivnega plana, da bomo morali zlasti v prvih letih novega petletnega obdobja skrbeti za njegov hitrejši razvoj in pospešiti investicijska vlaganja za povečanje prometnih zmogljivosti, zlasti na naših železnicah.

V celoti bomo v obdobju

	1960	1965	povečanje
železniški promet	578	1181	+ 104%
pomorski promet	19,5	26,2	+ 34%
cestni promet in mestni promet	49,7	62,7	+ 26%
	8,1	13,5	+ 67%

Različno stopnjo povečanja investicijske potrebe, da se posamezne panoge prometa razvijajo skladneje. Kljub sorazmerno največjim investicijam za železniški promet, ki bo ostal glavni nosilec množičnega prevoza potnikov in blaga zlasti na daljših relacijah, pa se bo fizični obseg prometnih storitev v ostalih prometnih panogah tudi v prihodnjem obdobju hitreje razvijal. Tako je v planu predvidena naslednja povprečna letna stopnja naraščanja prometnih storitev: v železniškem prometu 7,8%, v pomorskem prometu 8,9%, v rečnem prometu 18,8%, v javnem cestnem prometu 20,4%, v zračnem prometu 23,7% in v mestnem prometu 11,6%.

HITREJŠI RAZVOJ ŽELEZNIŠKEGA PROMETA

Investicije v železniškem prometu bodo usmerjene predvsem na zboljšanje prevozne in prepusne moči železnice in na zboljšanje kvalitete prometnih storitev. Zato določa

1961-65 investirali v osnovna sredstva prometa 965 milijard din, od tega v osnovna sredstva železnice 437 milijard, v osnovna sredstva cestnega in mestnega prometa 284 milijard in v osnovna sredstva pomorskega prometa 118 milijard, ko bodo investicije za PTT promet dosegle 62 milijard, za rečni promet 50 milijard in za zračni promet 15 milijard din. Povečanje investicij bo v glavnih panogah prometa naraščalo takole (v milijardah din)

plan naslednje najvažnejše naloge: rekonstrukcijo glavnih in močnejše obremenjenih prog za večje osovinske pritiskne in večje brzine, rekonstrukcijo in razširitev železniških vozlišč, povečanje voznega parka s tovrstnimi vagoni večje nosilnosti in udobnejšimi potniškimi vagoni za večje brzine, širše uvajanje električne in Diesellove vleke namesto parne in uporabo sodobne tehnične opreme, zlasti za signalizacijo in telekomando. Predvidena je dovršitev železniških prog Sarajevo-Ploče, Knin-Zadar in Metohija — Prizren v skupni dolžini 338 km. Na progi Beograd-Bar bomo zgradili velike objekte in začeli druga dela, tako da bomo to veliko priložnostjo leto 1965 lahko zgradili v najkrajšem času. Začeli bomo graditi normalnotirno progo Gostivar-Ohrid, kar narekujejo potrebe bodoče železarne v Skopju. Nadalje je predvidena gradnja drugega tira na progi Lapovo — Niš, normalizacija proge Nikšić-Titograd in pri-

prava za gradnjo proge Bor-Majdanpek.

GRADNJA IN MODERNIZACIJA CESTNE MREŽE

Na področju cestnega prometa je v planu predvidena zgraditev, rekonstrukcija in modernizacija cestne mreže z razširjeno mrežo servisnih postaj in drugih naprav za potrebe prometa. Tempo naraščanja cestnega prometa bo sicer relativno blažji, vendar se vedno hitrejši, kakor v povprečju celotnega prometa. Od velikih magistralnih cest, katerih gradnja se investira iz splošnega investicijskega sklada, bomo dovršili Avtomobilsko cesto bratstva in enotnosti od Beograda do Gevgelije, Jadransko turistično magistralo od Zadra do Ivankova v Črni gori in od Kosovske Mitrovice do Skopja, kakor tudi avtomobilsko cesto od Metkovića do avtomobilske ceste Beograd-Zagreb. Tako bomo v petih letih zgradili 1130 km sodobnih cest.

RAZVOJ POMORSKEGA IN REČNEGA PROMETA

V planu je predvidena za razvoj pomorskega in rečnega prometa gradnja in rekonstrukcija obalnih naprav, luk in rečnih pristanišč ter povečanje zmogljivosti mehanizacije za nakladanje in razkladanje blaga. Za domačo trgovinsko mornarico bomo zgradili nove ladje s skupno tonazelo okrog 332.000 BRT, s čimer se bo naša pomorska trgovinska mornarica ob koncu petletnega obdobja povečala na okrog 945.000 BRT. Prav tako bomo povečali zmogljivost rečnega prometa. Z gradnjo novih vlačilcev in rečnih ladij se bo

nosilnost rečne mornarice povečala za 260.000 na 655.000 ton. V ostalem določa predlog perspektivnega plana zgraditev letališč in povečanje letalskega parka, za PTT promet pa zlasti modernizacijo telegrafskih in telefonskih zvez z gradnjo kablovskih in ultrakratkovalovnih linij.

Modernizacija tehničnih sredstev bo ob racionalnejši organizaciji dela omogočila v prihodnjem obdobju hitrejšo naraščanje produktivnosti dela v prometu, kar bo zahtevalo zboljšanje kvalifikacijske strukture osebja in ustrezne napore za vzgojo novih kadrov. Pri čemer bo treba zlasti posvečati pozornost usposabljanju prometnih strokovnjakov z višjo in visoko izobrazbo, inženirjev in ekonomistov. Upoštevajoč naraščanje produktivnosti dela v prometu po letni stopnji 7,5%, je predvideno, da se bo število zaposlenega osebja v prometu povečalo v petih letih za 60.000 oseb oz. po 4,4% letno.

Žičnica na Sljeme

Na pobudo turističnih organizacij so v Zagrebu ponovno oživilo razgovori o zgraditvi žičnice na Sljeme. Pred dnevi so sklenili pogodbo s tovarno »Metalna« v Mariboru o izdelavi konstrukcije žičnice, razen tega pa se nadaljuje tirsiranje terena. Ko jo bodo zgradili, bo žičnica lahko prevažala 480 potnikov na uro. Vožnja od vnožja do vrha pa bo trajala 23 minut. Računajo, da bodo za zgraditev žičnice porabili približno 500 milijonov dinarjev.

T. V.

MEDDRŽAVNI ROKOMETNI TEKMI Z AVSTRIJCI NA LJUBLJANSKEM GOSPODARSKEM RAZSTAVIŠČU

Premočne modre majice

LJUBLJANA, 18. dec. Velika dvorana na Gospodarskem razstavišču je bila sinoči po enem letu spet prizorišče dveh meddržavnih rokometnih tekem. Pomerili so se najboljši igralci in igralke malega rokmeta iz Avstrije in Jugoslavije. Za domače rokometarje je bilo to srečanje zadnja preizkušnja pred povratno kvalifikacijsko tekmo z Madžari, ki bo v petek v Tatabanyu in bo odločilna za to, kdo poje na svetovno prvenstvo v Zahodno Nemčijo. Gostje iz Avstrije so bili za naše zanimivi, ker je njihov slog igranja podoben madžarskemu. Obe ekipi igrala samo na enega moža — Madžari na Pfeifferja, sosede s severa pa na Steffebauerja, toda tega žal ni bilo v Ljubljano. Toda v tlem Avstrije sloga niso menjali, ker je »bombardirer« iz Linza zamenjal mladi, toda odlični Mihalek.

Jugoslovani so tudi sinoči igrali dobro, čeprav je večina naših igralcev obramba, kar pa bo mogoče do Madžarov z malo volje in truda z lahkoto odpraviti. Razveseljivo je bilo dalje, da so »plavi« igrali hitro in so se odločili za nasprotno napade, pa tudi v streljanju na vrata so bili zelo zanesljivi. Po tej generalni na razstavišču bomo spremljali našo reprezentanco na težko pot na Madžarsko s trdnim prepričanjem, da bodo izbranci storiili vse za popoln uspeh in obdržali najmanj prednost štirih zadetkov, ki so si jo priborili pred dnevi v Zagrebu.

MOŠKI - 20:10 (9:5)

Jugoslavija: Jandroković (Jović), Stanković 3, Stanivuković 1, Djuranec, Rodin 1, Degan 1, Bašić 3, Simenc 2, Perović 4, Peter 1, Ragus in Karadža 3.

Avstrija: Diglas (Leodolter), Reimtz 2, Grass 1, Piff, Maly 1, Goll 1, Winter 1, Weinbappel, Pichler, Radostic, Mihalek 4.

Zadetek moške tekme je bil bujen in presenetljiv hkrati. Po zadnjem znaku so Jugoslovani tace-

Jugoslovance so bile večinoma pred vrati Avstrijk, tako da njihova zmaga ves čas tekme ni bila v nevarnosti

bol prešli v napad in Karadža je bil prvi z golom proti vratom gostov. Toda vratar Diglas — bil je najboljši moč v ekipi gostov — je strel ubranil in žogo podal najbližjemu soigralcu. Avstriji so si nekaj časa podajali žogo, dokler ni prišla v roke Malega, ki jo je silovito zalucal mimo presenečenega Jandrokovića v mrežo. 1:0 za A. Ko so Jugoslovani krenili s

Trst : Ljubljana 11 : 5

LJUBLJANA, 18. dec. Predsinočnjim so slovenski boksarji nastopili v povratnem srečanju s tržaškimi boksarji v Trstu. Vrnili so se sicer brez posebnih lovov, a vendar dokaj zadovoljni, ker so se mnogo hujje upirali nasprotnikom, kakor kaže končni rezultat dvoboja. Tržičani so zmagašili namreč z 11:5, stvarnejši pa bi bil izid 9:7, saj sta bila vsaj za točko prikrašana člana ljubljanske reprezentance Slavie in Drogenik.

O tem srečanju nam je povedal nekaj besed član reprezentance Zurnan, ki je na treningu v Ljubljani in se pripravlja za srečanje z Rusi.

»Bili smo sprejeti kar zadovoljivo, presenetila nas je tudi zelo dobra organizacija. Dvoboj je potekal v prisotnosti nad 3.000 gledalcev v športni palači, ki je urejena za različne športne prireditve. Rezultat pa ni realen, saj nam sodniki niso bili povsem naklonjeni.«

Na vprašanje, katera borba je bila najboljša in najbolj raz-

NOVO PO TUJEM

vak Japonec Ogimura, brez težav plasiral v zaključni del tekmovalnega kroga.

SYDNEY — Po vseh avstralskih tiskih se bosta ameriška teniška igralca Mc Kay in Buchholz po vsej verjetnosti priključila Krammerju profesionalni skupini, medtem ko je wimbledonski zmagovalec Avstralec Fraser izjavil, da bo še nadalje ostal amater.

PARIZ — V prijateljskem srečanju je francoska košarkarska reprezentanca premagala Poljsko 6:54 (38:25).

AMSTERDAM — Na mednarodnem košarkarskem turnirju so bili doseženi naslednji rezultati: Slovan Orbis (Praga) — Ostende (Bel.) 55:42; Blue Stars (Niz.) — Galata Saray (Tur.) 72:59; Slovan Orbis — Blue Stars 71:49 in Ostende — Galata Saray 61:32.

domače, vendar so Avstriji v nasprotnem napadu s strelom Reimtz znižali (11:5). Nekaj minut po tem голу je sodnik zaradi grobe igre za dve minuti izključil Malega in Djuranca. Razredčene obrambne vrste so dajale idealno priliko za streljanje od daleč. Prav zato se je zanj odločil Perović in že je bila žoga spet v mreži (12:5). Na drugi strani igrala je nato Reimtz zgrešil sedemmetrovko, toda njegovo napako je popravil Mihalek, ki si je sam priboril žogo sredi igrišča in jo od daleč pognal do cilja (12:7). To je bilo v 20. minuti. Potem so Jugoslovani zaigrali kakor preroljeni, s

ŽENSKKE - 11:3 (4:1)

Jugoslavija: Istvanović (Ljublj. N.), Radunović 1, Jasie 1, Mihalič, Tomljević 1, Bjelić 1, Ljublj. D., Sabljak 2, Vučković 4, Jevrić 1, Bart, Dragosavac.

Avstrija: Kunstel (Wilfert), Migschitz, Hundler, Grazzini, Hoffer 3, Wilfert, Pelmann, Broz, Hlawacz, Wagner, Wilfert, Fleischmacher in Nedwed.

V predtekmi sta se pomerili ženski reprezentanci Avstrije in Jugoslavije. Po pričakovanju gostje niso bile enakovredne nasprotnicam našim. Jugoslovance so bile tehnično mnogo boljše od nasprotnic. Temu ustrežna je bila tudi njihova visoka zmaga, čeprav bi bila lahko še izdatnejša, če bi se bile domačinke včasih malo bolj potrudile. Prvi gol je padel že v 5. minuti, strelka je bila Tomljevićeva. Po tem zadetku so se sicer gostje nekajkrat odločili za strel, vendar je žoga ali zgrešila cilj ali pa se znašla v rokah istvanovićeve. Igra je bila zanimiva samo nekaj minut po odmoru, ko so se naše igralke spustile v nasprotno napade. Strelka treh zaporednih golov je bila izvrstna Vučkovićeva.

Vrednosti celotne reprezentance pa ni mogoče oceniti kar nasprotnice iz Avstrije niso mogle enakovredno posegati v dogodke. Pri naših so se razen Vučkovićeve odločile še Ljubljinceva, Sabljakova in Jevrićeva, pri gosteh pa strelka vseh treh golov Hoffer. Sodil je Madžar Toht.

Kaj pravijo strokovnjaki

Kapetan jugoslovanske ekipe Perović: S tekmo in našo zmago sem zadovoljen. Srečen bi bil, če nam je uspelo zadovoljiti ljubljanske gledalce, ki nas doslej še niso razočarali niti v najtežjih časih. Naši nasprotniki so igrali sicer lepo in pojuju, vendar so bili pri prodiranju skozi našo obrambo in pri streljanju premalo odločni. Opaziti je bilo, da v Avstriji ne skrbijo dovolj za rokomet, ampak preprosto igrajo veliki rokomet na malem igrišču.

Karadža: Srečanje ni izpolnilo vseh pričakovanj. Igrali smo nekoliko slabše kakor navadno. Nasprotnik je bil nepričakovano slab. Če bi bili Avstriji boljši, bi bila tekma lepša in zanimivejša. Jandroković: Igra naše reprezentance je preveč odvisna od nasprotnika. Zato nismo povsem zadovoljni, čeprav nismo igrali slabo. Izid bil bil

Jesenice B : Atus 10:7 (3:2, 5:3, 2:2)

Jesenice, 18. dec. Sinoči sta se na umetnem drsišču pod Metkajko pomerili moštvi Atusa (Weiz) in Jesenice B. Zmagali so domači 10:7 (3:2, 5:3, 2:2). Za nastop mladega jeseniškega moštva je bilo precej zanimanja, vendar so bili gledalci razočarani zaradi precejšnje neborbenosti zmagovalcev.

V prvi tretlini so povedli gostje, ki so pomanjkanje tehničnega znanja nadomestili z izredno borbenostjo in požrtvovalnostjo. Sele pred koncem tretline so domačini uredili vrste in odšli v vodstvo s 3:2. V drugem delu so domači zadržali nekoliko boljše in kar petkrat zapored zadel v črno, nato pa so zopet zaigrali malhavno in dopustili Avstricem dosego treh golov.

Za Jesenice so bili uspešni: Mikar 1, 3, Mikar II 1, Hribar 2, Hrovat 1, Eržen 1, Jan 1.

ZADNJE PRIPRAVE EVROPSKE SMUČARSKE ELITE

„Zelena proga“ - smučišče najboljših

Val d'Isère, zimsko-sportno središče v francoskih Alpah ima v teh dneh podoben smučarskega Babilona, približno tako, kakršno je imel minulo zimo Squaw Valley ali pred dvema letoma Badgastein med svetovnim prvenstvom. Na tamkajšnji »zelene progi« (Piste verde) trenirajo namreč — to je zadnji trening pred tekmovalni — razen francoskih reprezentantov tudi najboljši avstrijski, zahodnonemški, italijanski, kanadski in še smučarji iz nekaterih drugih držav. Avstriji so se spričo pomanjkanja snega najprej odpravljali v Cervino v Italijo, ki se odlikuje po 6 do 7 km dolgih smukih, sedaj pa so v Val d'Isère. Kako to?

Pred mesecem dni je turistična uprava v Val d'Isère povabila nacionalna moštva Zahodne Nemčije, Avstrije, Italije in Švice, naj pridejo v ta kraj trenirati s francoskimi reprezentanti. Francozi so ponudili brezplačno bivanje, prehrano in vožnjo na žičnicah za šest smučarjev in štiri tekmovalce vsake povabljene ekipe, za druge tekmovalce pa znižali stroške penziona na 18 frankov. Odziv je presenečilo pričačkanje gostiteljev. Ili so imeli srečo tudi s snegom, saj je prejšnji ponedeljek zapadlo

Karadža je dosegel tri gole, a je bil le najnevarnejši jugoslovanski strelac

EKIPNO PRVENSTVO JUGOSLAVIJE V JUDU

Čez leto spet Ljubljana

LJUBLJANA, 18. dec. Ekipa judoistov Ljubljane se včeraj ni nič preveč z gotovostjo odpravila v boj za letošnji naslov ekipnega prvaka Jugoslavije, še bolj pa se je zapletel položaj po neodločenem rezultatu, ki ga je dosegla z Mladostjo, ter po zmagi Mladosti nad Radničkim. Tako je bil za naslov prvaka odločen zaključni dvoboj med Radničkim in Ljubljano. V njem so si Ljubljančani po letu dni presledka priborili to častno lovoriko šele v predzadnji borbi drugega kola, ki se je med Pogačnikom in Radovićem končala neodločeno.

To prvenstvo je kazalo vse značilnosti prvenstvenih tekmovalj in zato so bili dvoboji izredno zelo zagrizeni ter vztrajni, manj pa dovršeni tehnično.

Zagrebska Mladost je razen Ljubljane pokazala še največ tehničnosti in pravega jуда, predvsem pa je treba pohvaliti nosilca drugega mostskega pasu Bašnika, upornega Basto in Besaka. Sicer pa so bili judoisti Mladosti bolj napadalniki in zlasti taktično od sil preudarni. Nasprotno so bili borci beograjskega Radniškega bolj borbeni, toda manj tehnično izpolnjeni, kar pa ne velja za Branislava Jovanovića in Mašića. Seveda se je bilo s takimi ekipama Ljubljancem dokaj težko boriti. Med najlepše borbe večera bi lahko šteli dvoboje med Zagrebčanom Zmajevićem in Beogražanom Dimićem, med Ljubljancem Stjepančevićem in Zagrebčanom Pelivanom.

Sodili so objektivno, kdaj pa kdaj vendarle premalo odločno. Momirović iz Zagreba, Zagorac iz Beograda in Prancič iz Ljubljane, predsednik Judo-zveze Jugoslavije Radoš Jovanović pa je izročil le-

HOKEJSKI TURNIR PARTIZANA V BEOGRADU

PORAZA BEOGRADA IN LJUBLJANE

Beograd, 18. dec. Včeraj se je v Beogradu na umetnem drsišču na Tašmajdanu začel tradicionalni hokejski turnir Partizana. Na turnirju sodelujejo Partizan, Ljubljana, Beograd in Crvena zvezda.

V prvi tekmi večera je ekipa Crvene zvezde premagala Beograd 3:4 (1:1, 1:1, 3:1). Pomlajena ekipa Beograda se ni mogla uspešneje upirati razigranim igralcem Zvezde. Tekma je bila enakovredna za obe moštvi le v drugi tretlini. Tekmo sta vodila Knežević in Jovanović.

V glavni tekmi sporeda sta se srečali moštvi prireditelja in Ljubljane. Zmagali so domačini 3:0 (0:0, 2:0, 1:0). Sodila sta Djordjević in Bartoš. Sele v drugi tretlini so Partizanovi napadalcii prvič ukanili obrambo Ljubljancem. Prvi gol je dosegel Andjelčić, drugega pa Ančević, tretji zadetek je bil dodal Mijusković. Tekma je bila živa in hitra, Ljubljančani so bili enakovredni nasprotniki, čeprav so letos le poredkoma vadili na ledu.

Pomemben jubilej TVD Partizan Vič

V naši republiki deluje pri partizanskim društvih, zlasti na Starškem, precej lutkarskih odrov, ki tudi po tej plati skrbijo za zdravo razvedrilo in vzgojo naše mladine — cilibanov in pionirjev. Med temi društvi si v zlasti Partizan Vič, ki se po tej plati uvršča med najboljše amaterske skupine v državi.

Prvi zametki lutkarstva na Viču segajo že v leto 1934. Prvotni lutkarji so v visokem sokolskem društvu dosegli lepo raven, saj so leta 1938 zmagali celo na tekmovalju slovenskih lutkarskih odrov. Kot zanimivost naj omenimo, da je med lutkarji na Viču deloval nekaj časa tudi naš dramski prvak Stane Sever. Po osvojitvi te je dejavnosti za nekaj let zamrla, leta 1950, ko je bil dom na Viču obnovljen, pa je znova oživel. Pozneje so lutkarji za nekaj časa spet prenehali delati, po letu 1957 pa so lutkovne predstave spet vsako soboto in nedeljo privabljale mladino.

Lutkarji Partizana Vič so slavili te dni pomemben jubilej: stoto predstavo (s Sneguljčico). Zaradi skromno odmerjenega prostora na predstavi na Viču prisostvovala blizu 10.000 mladih gledalcev. Vse igre so vedno dobro obiskane, marsikdaj mora ta ali oni pionirček, ki pride prepozno do blaginje, odnehati, saj ima dvorana le 135 sedežev.

Obična seveda močno ceni vzgojno poslanstvo tega kolektiva in nudi lutkarjem ustrezno finančno pomoč. Ob jubileju na Viču je želeli te to, da bi lutke v visokem Partizanu še dolgo let navajale mladi rod k plemenitosti, poštenosti, marljivosti in drugim vrline.

T. P.

Ekipa judoistov Ljubljane — znova državni ekipni prvak

Državni prvaki v rokoborbi

Beograd, 18. dec. — Danes je bilo v Beogradu končano državno prvenstvo za posameznike v rokoborbi v grško-rimskem slogu. Nastopilo je 86 rokoborcev iz 16 klubov. Prva mesta so osvojili po kategorijah naslednji rokoborci: mušja: Djukić (Proleter), bantamska: Zganec (Lokomotiva), peresna: Janković (Zelezničar-Bod), lahka: Martinković (Zelezničar - Bgd), welterska: Horvat (Partizan), srednja: Trključa (Slavija), polteška: Čučić (Zelezničar) in teška: Bakšaj (Varteks).

Tekmovalci, ki so zasedli o posameznih kategorijah drugo ali tretje mesto, bodo lahko v letu dni izzvali sedanjega zmagovalca na dvoboje za naslov najboljšega v državi.

CENENA POT DO TELOVADNICE

Enoten načrt

Utrip modernega življenja terja od delovnih ljudi čedalje več zadržljivosti in fizične zmogljivosti. Vzgoja doraščajočega mladega človeka ne sme biti enostranska — samo v šolski klopet ali za strojem v tovarni — temveč mora obsejati tudi vsestransko telesno vzgojo. Prav tako je treba misliti tudi na rekreacijo odraslih.

V Sloveniji so vremeniski pogoji — rekli bi, da je skoraj celih deset mesecev pri nas deževnih — takšni, da za pravilno in načrtno telesnovzgojno dejavnost ni dovolj pokritih športnih objektov.

Vseposod po naši republiki smo v zadnjih letih zgradili številna šolska poslopja. V večini primerov smo nove šole opremlili z vsemi potrebnimi kabineti, ki so neogibno potrebni, če naj prosvetni delavci čimbolje in čimlaže posredujejo znanje učencem. Pri tem pa je noreti no — in o tem je bilo na mnogih krajih že precej razprav — da pri novih gradnjah nismo hkrati mislili na telovadnice. Ni najhujše, da telovadnice nismo dogradili takoj — takrat, pač ni bilo zadostnih materialnih sredstev — vse graje pa je vreden mamlaren odnos nekaterih investitorjev in projektantov, ki so snovali in gradili nove šole, ne da bi bili telovadnice predvideli vsaj v idejnem načrtu. Prav zato imamo že zdaj samo v Ljubljani nekaj novih šolskih poslopj, ki tega neogibno potrebne prostora za telesno vzgojo ne bodo mogle imeti nikoli, ker kratko malo za njegovo poznejšo graditev ni prostora.

Gradnja telovadnice ni cenejša, to je znana stvar. Res pa je tudi, da bi se dali gradbeni stroški s pravilnimi ukrepi občutno zmanjšati. Da bi zagotovili čimprejšnjo in poceni graditev — o tem je razpravljal že I. kongres telesne kulture v Beogradu — takih telesnovzgojnih objektov, bi bilo potrebno med projektanti razpisati natečaj za načrt enotne, recit tipizirane telovadnice za vsa država. Tak objekt — za katerega bi bilo mnogo interesentov — naj bi bil montažnega tipa (do določene faze) in naj bi ga izdelovali industrijsko, kakor to delajo drugod po svetu. V sedanjih razmerah bi bili takončrti tudi vsi ugovori nekaterih činiteljev, ki vztrajno zatrjujejo, da bi taki objekti kvarili zunanji videz mesta. Tudi ta pomislek — po primernih prilagoditvah — ni dovolj tehten, naša mladina pa bi tako v doglednem času do dobila svoj »prostor pod soncem«.

— ic

**PAZITI NA ZOBE —
POMENI PAZITI NA ZDRAVJE**

Pri tem vam pomaga »AZULYN« —
modra pasta za zobe z naravnim
kamiličnim oljem

MERIMA — ustanovljena 1839. leta

VČERAJ DANES JUTRI v Ljubljani

Pretekli teden 38 porok

Zadnje soboto je v poročni sobi Ljubljanskega Magistrata sklenilo zakonsko zvezo 38 parov, pet parov pa se je poročilo že med tednom.

Trolejbusna zveza do Črnuč
Na seji Sveta za industrijo in promet OLO Ljubljane so potrdili investicijski program podjetja »Ljubljana transport« v višini 284 milijonov din za nakup 12 novih trolejbusov. Z novimi trolejbusi bodo okreplili dosedanje proge v mestu in podaljšali progo Vič-Ajdovščina-Ježica do Črnuč. Računajo, da bodo trolejbusi začeli voziti do Črnuč poleti oziroma jeseni v prihodnjem letu. Nove vozove bodo izdelali doma s sodelovanjem več podjetij (»Rade Končar« in drugi).

13 trafo-postaj za Šiško
Svet za industrijo in promet OLO Ljubljane je potrdil investicijski program za Elektro — Ljubljana — mesto za graditev novih trafo-postaj in izpopolnitev elektrifikacije v Šiški v višini 201 milijon din. Nove trafo-postaje bodo postavili na levi strani Celovške ceste od začetka Vodnikove ceste do Dravlj. V prvi fazi bodo postavili 6 novih trafo-postaj za obstoječa napelja, v drugi fazi pa 7 za nove stanovanjske stavbe in industrijske objekte. Na seji so še posebej poudarili, da mora podjetje svoje načrte za ureditev tega področja vskladiti z načrti in zahtevami Zavoda za urbanistično ureditev Ljubljane.

Poljski gostje v Ljubljani
V petek sta prispeli v Ljubljano dve poljski znanstvenici, in sicer geografinja Siviła Glińska in elektroinženirka Barbara Oskowska. Glińska si je v soboto in nedeljo ogledala Bled, Bohinj in Komno, ostala pa bo v Sloveniji do začetka januarja ter si bo nato ogledala Ljubljano in še nekatere druge slovenske kraje. Oskowska, ki se zanima predvsem za merilne instrumente v elektro-tehnik, pa je odpotovala v ponedeljek iz Ljubljane. Ogledala si je razne institucije v Ljubljani, dalje pa se je zadržala tudi v Kranjski — Iskri. (A. N.)

do začetka januarja ter si bo nato ogledala Ljubljano in še nekatere druge slovenske kraje. Oskowska, ki se zanima predvsem za merilne instrumente v elektro-tehnik, pa je odpotovala v ponedeljek iz Ljubljane. Ogledala si je razne institucije v Ljubljani, dalje pa se je zadržala tudi v Kranjski — Iskri. (A. N.)

Izšel je prospekt

»Novoletne prireditve«

Da bi se ljudje lažje seznanili s programom za praznovanje noveletne jelke v Ljubljani, je Turistično društvo Ljubljana izdalo poseben prospekt, kjer je na šestih straneh objavljen podroben program vseh prireditev. Prospekt je izšel v nakladi 20.000 izvodov ter bo v kratkem prišel v javnost. Ob tej priložnosti je izšel tudi velik novoletni plakat v nakladi 3000 izvodov, ki ga že lepilo po Ljubljani. Osnutek za plakat je izdelal arh. Zajc. (F. V.)

Varilna delavnica na Viču

Na seji obeh zborov Oblo Ljubljana-Vič so izdali odločbo o dovoljenju za ustanovitev obrtne delavnice »Uvar«. V delavnici bodo varili različne materiale in razne

sojine geste ter druge predmete iz vseh vrst kovin (sive litine, jeklo, aluminij, nerjav jeklo, aluminija, bakra in drugih kovin). Ker za to dejavnost, razen Zavoda za varjenje LRS v Sloveniji ni podobnega podjetja, je za te vrste uslug veliko povpraševanje, tako da bo novo ustanovljena obrtna delavnica (Univerzalna varilnica »Uvar«) opravičila svoj obstoj. Za poslovanje so imenovali Slavka Murovica. (N. L.)

Novoletni sejem otroških igračk

Grosistično podjetje »Centromer-kur« bo za Novo leto na Gospodarskem razstavišču uredilo razstavo otroških igračk. V eni polovici paviljona »Jurček« bodo razstavili igrače iz Zahodne Nemčije, Madžarske in lutke iz Italije. To so baterijske in mehanične igrače. Drugo polovico »Jurčka« bodo izpolnili z igračami domačih podjetij »Galis« iz Ljubljane, »Uzor« in »Biserka« iz Zagreba in »Mehanotehna« iz Izole. Vse razstavljene igrače bodo lahko starši kupili svojim otrokom na novoletnem sejmu v prodajalnicah »Izbire« in »Na-me«. (M. L.)

Komisija za sprejemanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri podjetju

AGROKOMBINAT LJUBLJANA LJUBLJANA — KAVČIČEVA 74

razpisuje naslednja delovna mesta:

**veterinarja za obrat Pšata
tajnice direktorja
blagajnika z večletno prakso
blagovnega knjigovodje
saldokontista
administrativno moč za računovoško službo
administrativno moč za personalno ev'denco**

Prošnje vložite na tajništvo uprave Agrokombinata z opisom dosedanje zaposlitve, šolske izobrazbe itd. Nastop službe je mogoč takoj, plača po tarifnem pravilniku.

11153

Komisija za sklepanje in odpoved delovnih razmerij
Obrtnega podjetja »SLOGA« — MOSTE PRI KOMENDI

razpisuje prosto delovno mesto

komercialista

Pogoji: dokončana srednja ekonomska šola s 5-letno prakso v industrijskih podjetjih ali z nižjo srednjo šolo z 10-letno komercialno prakso v industrijskih podjetjih, posebno v lesno-industrijskih podjetjih.

Plača po tarifnem pravilniku oziroma po dogovoru. Pisemne prošnje pošljite na upravo podjetja.

11161

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri

TRGOVSKEM PODJETJU

»BISTRA« — Most na Soči

razpisuje prosto delovno mesto

računovodje podjetja

POGOJI: končana srednja šola in petletna praksa, ali nižja šolska izobrazba in desetletna praksa v knjigovodstvu.

PLAČA PO TARIFNEM PRAVILNIKU.

11230

OGLAS V DELU 100% USPEHI!

TRGOVINSKA ZBORNICA ZA OKRAJ LJUBLJANA

razpisuje

I. nagrade kolektivom podjetij

za najboljšo zamisel glede načina in ureditve prodaje na stojnicah na Cankarjevi cesti, Titovi cesti in v drugih ulicah Ljubljane ter na Gospodarskem razstavišču med novoletnim sejmom (od 24. do 31. decembra 1960). Upoštevali bomo kolektive podjetij, ki imajo pri Trgovinski zbornici za okraj Ljubljana prijavljene stojnice na navedenih mestih oziroma prodajo na Gospodarskem razstavišču.

Nagrade so:

1. za prodajo na stojnicah na Cankarjevi cesti, Titovi cesti in v drugih ulicah Ljubljane:
 - prva nagrada: 200.000 din
 - druga nagrada: 150.000 din
 - tretja nagrada: 100.000 din
 - četrti in peta nagrada po 50.000 din
2. za prodajo na Gospodarskem razstavišču:
 - prva nagrada: 50.000 din
 - druga nagrada: 30.000 din
 - tretja nagrada: 20.000 din

II. nagrade kolektivom za najlepše urejene izložbe in prodajalne v duhu novoletne jelke, in sicer:

- prva nagrada: 50.000 din
- druga nagrada: 30.000 din
- tretja nagrada: 20.000 din

Pri natečaju po II. točki bomo upoštevali ona trgovska podjetja, ki se Trgovinski zbornici za okraj Ljubljana prijavijo najpozneje do 24. decembra 1960 ne glede na to ali sodelujejo na sejmju ali ne.

**TRGOVINSKA ZBORNICA
ZA OKRAJ LJUBLJANA**

»Slovenija avto«

LJUBLJANA — PREŠERNOVA CESTA ŠT. 40

nudi

vozila znamke FAP s takojšnjo dobavo

KAMIONE 4 GE-L, 90 KS, 5 ton	6.860.000 din
KAMIONE 4 GE-K kiper, 90 KS, 4,5 tone	8.800.000 din
KAMIONE 6 G6F-L, 130 KS, 7 ton	9.400.000 din
KAMIONE 6 GAF-L, 130 KS, 7 ton, dva diferenciala	11.900.000 din
SEDLASTE VLAČILCE 6 G6FS, 130 KS, 12 ton	14.500.000 din
KAMIONE 7 GVIF-L, 150 KS, 8,5 tone	11.900.000 din
LINIJSKE AVTOBUSE, 40 sedežev 130 KS	15.500.000 din
MESTNE AVTOBUSE, 23 sedežev, 60 stojšč, 130 KS	14.500.000 din

Vse informacije daje

»Slovenija avto«

LJUBLJANA — TELEFON ŠTEVILKA 31-238

»GRAFOS«

TOVARNA SVINČNIKOV

ZAGREB

IVE LOLE RIBARA ŠT. 91

razpisuje

NATEČAJ

za idejno rešitev novega imena tovarne s karakteristikami imena in risbo ter zaščitnim znakom.

I. nagrada 100.000 dinarjev

II. nagrada 70.000 dinarjev

III. nagrada 30.000 dinarjev

Naziv oziroma ime tvrdke naj prikazuje dejavnost podjetja, in sicer proizvodnjo:

vseh vrst svinčnikov in pastelov v barvah, vseh vrst min, grafičnih in kopirnih, risarske krede (naravne in umetne), risarskih svinčnikov, gozdarskih kred, NALIVNIH PERES, PATENTNIH SVINČNIKOV, TEHNIČNIH SVINČNIKOV, KEMIČNIH SVINČNIKOV.

Za potrebe v šoli: trikotniki, ravnila, krivuljčniki, kotomeri in šolski šilčki iz plastične mase, radirke, vse vrste tušev, specialna tinta za nalivne peresa in šolska tinta.

Barva za kovinske in gumijaste žige, lepilo za urade, traki za pisalne stroje in ostalo.

Natečaj je anonimen. Predloge pošljite natečajni komisiji podjetja pod oznako »ZA NATEČAJ«.

Natečaj je razpisan do 31. januarja 1961. leta.

11284

1000 NAGRAD »ESKIMO« OBUTVE

ZA LJUBITELJE NOGOMETA

14. V. 1961 — IX. KOLO	21. V. 1961 — X. KOLO
Sarajevo : Beograd	Partizan : Sarajevo
Rijeka : Velež	Vojvodina : Radnički
Dinamo : C. zvezda	Vardar : Split
Split : Hajduk	Hajduk : Dinamo
Radnički : Vardar	C. Zvezda : Rijeka
Partizan : Vojvodina	Velež : Beograd
11. VI. 1961 — XI. KOLO	
Sarajevo : Velež	Dinamo : Vardar
Beograd : C. Zvezda	Split : Vojvodina
Rijeka : Hajduk	Radnički : Partizan

Plačano potovanje in vsi stroški prisostvovanja pri podelitvi pokala »Jugoplastika« nogometnemu prvaku FLRJ za sezono 1960/61

1. Tričetrtinski ženski plašč iz vinil usnja, komplet za gosposodinstvo (košarica za kruh), sadje, solato — etui za jedilni pribor, zajemalka za solato, posodica za sladkor in kavo, pri itd. (Komplet za šolo) šolska torbica, 5 platnic za zvezke, etui za nalivna peresa in dežna pelerina.
2. In 3. nagrada sta isti kakor prva 4. Ženska vetrna jopica.
5. Moška vetrna jopica.
6. Kovček in torbica za potovanje.
7. Ženski plašč in ženska torbica.
8. M.ški plašč in aktovka.
9. Komplet za plažo (torba, sandali, riba, žoga, pas itd.).
10. Komplet za šolo in še mnogo drugih nagrad, prav tako proizvodi »Jugoplastika« (obutev, konfekcija, galanterija in trda predelava).

NAGRAJENCI V PRVEM KOLU

PRVE NAGRADE: Tonka Drakulić — Prijedor; Jadranko Todorović — Tuzla; Ana Bešker — Split; Andrej Klemelj — p. Planina pri Rakeku; Talska Radmila — Prilep; Pavla Hočevar — Ljubljana.

OSTALE NAGRADE: Marija Dupelj — Zagreb; Draginja Beker — selo Bukovo z. p. Bitola; Ivan Ribić — Ljubljana; Gajić Dušana — Brčko; Stihčić Marija — Slav. Brod; Anica Daniš — Bizovac; Cecilija Stukelj — Ljubljana; Julija Hauer — Osijek; Stanka Garašanin — Vranje; Momčila Antić — Vranje; Olga Zarbica — Plevlja; Drago Crnković — z. p. Novoselec; Borjanka Milinković — Plevlja; Kata Prpić — Vukovar; Mirko Lukić — Našice; Dragica Obradović — Bačina; Jovanka Pešić — Aleksandrovac; Dragica Kušić — Kruševac; Spomenka Tomašević — Kruševac; Hamdija Mulić — Titograd; Cedomila Zoranović — Titograd; Zlata Hadžimustafić — Tuzla; Hamdija Čengvić — Banovići; Brankica Marčetić — Banja Luka; Marica Lukenda — selo Barlović; Anika Mažar — selo Barlović; Altgajer Zvonko — Osijek; Drago Brezak — Samatovci; Djordje Marinović — Dalj; Marija Nol — Osijek; Krčinska Ljubica — Skopje; Desanka Novkoska — Gorče Petrov; Todor Hacijevski — Gorče Petrov; Branka Maneva — Skopje; Dragica Novčić — Skopje; Marica Beslić — Nova Gradiška; Boro Brkić — Okučani; Darinka Zec — Nova Gradiška; Anica Beslić — Nova Gradiška; Vinko Mardešić — Komiza; Kastelnik Marija — Rovinj; Kadić Branko — Dugi Rat; Mileva Marčić — Split; Mirjana Barhanović — Selca, otok Brač; Marija Zabrln — Komiza; Karmelo Batina — Kaštel Sućurac; Bogdanić Marica — Starigrad; Franca Vidan — Stomorska; Mira Vidaković — Dugi Rat; Antica Jurčev — Kaštel Novi; Marija Naumova — Bitolj; Helena Bogataj — Radovljica; Anica Bakovnik — Kranj; Franc Bešter — Brezje; Božena Hrastovičan — Karlovac; Janja Katusić — Karlovac; Stevo Cvitković — Karlovac; Danica Rendulić — Karlovac; Dušan Stojković — Kruševac; Tereza Mašić — Varaždin; Lazar Mandić — Sukatli; Tanja Vodeb — Celje; Slavko Čičić — Subotica; Jele — A. Mišić — Subotica; Zajec Albina — Rogaška Slatina; Korošec Majda — Braslovce; Vesna Milat — Zrnovo; Vesela Parić — Split; Mira Medić — Omiš; Frane Marinković — Bol; Ecija Tudor — Split; Karmela Sušteršić — Kaštel Stari; Dubravka Domić — Lastovo; Sudij Josip — Senta; Danica Zvečevac — Slavovski Brod; Dinka Mišura — Mandalina; Vranjić Andrija — Perković; Nadj Aleksandar — Senta; Stanka Andrijašević — Priština; Zlivo Bošković — Priština; Marija Kraljev — Primorje; Karmela Antić — Šipunina; Fumica Sošić — Pula; Branka Solomun — Pula; Radmila Mladenović — Niš; Branko Tomić — N. Kosa Popović — Kraljevo; Borislav Bogdanović — Kragujevac; Milena Tankosić — Kraljevo; Nevenka Mišković — Pula; Aurelija Nocić — Pula; Sonja Nikitović — Kraljevo; Jela Petković — Beograd; Sofija Svetenović — Beograd; Milica Vasiljević — Beograd; Vikica Mirović — Beograd; Kristina Šćepović — Zagreb; Gorna Jakovac — Zagreb; Zora Milošević — Zagreb; Dušica Aleksandrić — Beograd; Ranka Djordjević — Jajinci; Fajbarh Marija — Slavovski Brod; Petar Lukman — Tabor; Viktorija Zahar — zdravilišče Rimske Toplice; Marija Kombar — Varaždin; Mezdašić Ladika — Pula; Stojanka Milnar — Pula; Anka Miletić — Pula; Tea Trinajstić — Varaždin; Mirjana Marušin — Varaždin; Dragica Djordjević — Vranjsko Dobro; Danica Čefarin — Idrija; Kalan Marija — Idrija; Čavdek Herman — Ajdovščina; Radmila Caranović — Bor; Marija Dekić — Bor; Vidosava Cacić — Bor; Dušan Marinković — Bor; Kobar Ana — Ajdovščina; Huber Antonia — Trbovlje; Ivica Ritonja — Trbovlje; Jerka Fink — Trbovlje; Kalcovska Mita — Prilep; Plaznik Lončica — Velenje; Ljubica Batas — Tunja; Adela Lešić — Račinovci; Reza Zugalj — Brčko; Fatma Hadžimakić — Brčko; Pero Dokić — Doboj; Dragica Olujčić — Lug; Marica Radić — Smederevo; Cvetka Valentić — Ilirska Bistrica.

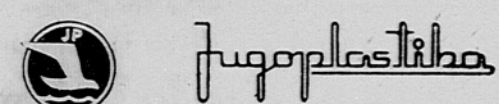
Ostale dobitnike našega nagradnega natečaja bomo obvestili po pošti.

Izrečane nagrade pošiljamo tudi po pošti na naslov dobitnika.

Kakor oni, lahko postane tudi Vi dobitnik ene izmed gornjih nagrad, CE BOSTE KUPILI ZA HLADNE

ZIMSKE DNEVE TOPLO »ESKIMO« OBUTVE »JUGOPLASTIKE«.

Zrebanje nagrad za drugo kolo bo 5. januarja 1961. leta.

Nova jeklena litina

Po izjavi ministra za rudarstvo Paula Comtoisa so v Kanadi izoblikovali metalurški postopek, po katerem dodajajo jeklu uran, ki mu zagotovi znatno večjo trdoto. Postopek je patentiran in jeklarški industriji kaže, da je na razpolago. Po 14-mesečnih raziskavah so ugotovili, da je treba dodati toni jekla okoli 453 g urana, ki stopnjuje odpornost litine proti koroziji in proti visoki temperaturi.

300 tabornih prostorov na Norveškem

Norveška avtomobilska zveza ima zdaj 81.000 članov, ker se je v prvih enajstih mesecih letošnjega leta prijavilo nekaj nad 10.000 novih. To združuje je uredilo doslej v vseh norveških pokrajinah okoli 300 tabornih prostorov za lastnike avtomobilov in drugih vozil.

Plača - 21 kilogramov

Slavoljub Jovanović iz Rakovice pri Beogradu je dobil 24.300 din mesečne plače, ki jo je izmenjal v dinarske kovance in jih stehal: 21 kg in 814 g. Kasneje je imel zaradi te svoje domisljice precej težav. Ko je kupoval v veleblagovnici konfekcijsko obleko, je cele štiri ure štel dinarje.

VE
DRI
SUL
CIJURIJ
TRAMSEK
DRAGO
STRMEC

STOPNIŠČE SE JE ZAGOZDIL

14. Z avtomobila so pravkar spravljali furnirjevo komodo. Nečje in Lukec sta porinila Mirkov voziček v vežo. Kar nenadoma je bila pri njima dolga deklica, ki se je bila spočetka posmehovala Lukčevemu padcu na vozi. »Naj kaj pomagam?« je vprašala Iva. Gledala je Nečjeto, odgovoril je pa Lukec precej osorno: »Jasno. Saj vidiš!« Sprejaj sta pri-

jeli voziček Mirkova mati in Iva, zadaj pa Nečje in Lukec. Na zavoju stopnišča je v vozičku nekaj počilo. Desna stran se je pobesila.

»Treba bo povezati z žico,« je rekel Nečje. »Tako jo bom prinesel.« Hitro se je vrnil. Presenečen je obstal. Po stopnišču se je razlegalo vpitje. »Kaj pa zapirate pot?« je kričal tisti veliki mož. Nekaj stopnic za Mirkovim vozičkom sta stala delavca s komodo. Za njima je pa vpil mož. Se bolj

zadaj sta podpirala svojo ocnaro Ivin oče in mati. Ta dva sta molčala.

»Delavce in šoferja bom plačal od ure,« je klical mož. »vi pa podaljšujete čas.« Lukec je omalevazujoče zamahnil. Nečje se je pa sklonil z žico k vozičku. »Saj jih tudi mi plačamo od ure,« je vzklila Iva, »pa nič ne razsajamo!« - »Seveda,« je glasno rekel Lukec, »ta dedec se pa dere kot neumen!« Sam se je začudil svoji predrznosti, veliki mož je pa rekel grozeče: »Ti, poba!« Lukec je bil ves rdeč.

IZID NA OBEH STRANEH
OCEANA HKRATI

PO RADIU IN PODMORSKEM KABLU PRENAŠAJO ČLANKE ZA EVROPSKO
IZDAJO »NEW YORK TIMESA«

Tisk na daljavo ni nova zamisel, saj delajo tako ponekod že lep čas, v ZDA na primer od leta 1930, ko so začele časopisne agencije uporabljati telefonske napeljave, da so s članki oskrbovale pokrajinske liste. Tako izhaja »New York Times« istočasno v New Yorku, Philadelphiji, Los Angelesu in Chicagu. Vse do nedavnega pa še niso skušali tiskati kakšnega lista na obeh straneh Atlantika, zato je uspehi poskus izdaja »New York Timesa« v New Yorku in Parizu hkrati pomemben dosežek sodobne tehnike.

New York, 15. po krajevnem času: vsakdanja delovna mrzlica v poslopiju na vogalu 43. ulice. Življenje, zajeto v črke in številke, teče na papirju v stavne stroje. Občajnemu delu se je pridružila novost v obliki fotografskih posnetkov za tisk pripravljenih člankov. Posnetki se zbirajo v posebni dvorani, kjer jih je treba ponovno prepisati na 2,5 cm širok trak z luknjicami, ki jih je lahko do šest, kar da 64 možnih kombinacij, kolikor jih je treba za vse črke in številke. Potem stroj spremeni znake v električne impulze, ki hitijo s svetlobno hitrostjo proti Evropi po kablju ali po radiju, po enem izmed šestih razpoložljivih kanalov, tako da ni zastoj. Po 53 besed na minuto leti čez Atlantik, zemljevidi, risbe, slike in makete dnevne izdaje spremljajo člankovni del po klasičnem sistemu Belino.

Najstarejši evropski kipec

Po poročilih grške uprave za starine so našli blizu Pirnavosa v Larisi dragocen idol iz terakote. Sodijo, da je kipec star 4500 let in bi bil torej eno najstarejših, če ne celo najstarejše umetniško delo, kar so jih doslej odkrili v Evropi.

su: v Lafayetteovi ulici 29 prestreza te signale poseben sprejemnik, ki jih skoraj neslišno zapisuje na trak z luknjicami. Iz sprejemnika teče trak v stavni stroj, ki postavlja in uliva običajne vrstice za tisk. Stroj sestavlja znamenja na ukaz človeka, ki je oddaljen 4.000 km. Pri pariskem stroju sicer stoji strojni stavec iz mesa in krvi, vendar on le nadzoruje delovanje avtomatov.

Obe izdaji, newyorška in pariška, pa je nista popolno enaki. V Parizu dodajajo novice iz evropskih dežel, zato vsak dan sporočijo v newyorško uredništvo: »Svojeje gradiva imamo toliko, drugo pošljite. Seveda ima evropska izdaja tudi »evropsko težo«. Newyorčani dobijo vsako jutro list s 70-80 stranmi, pariška izdaja pa ima le od 10 do 24 strani. Evropski bralec ni vajen tolikšnega obsega, pa tudi časopisna podjetja ne morejo biti tako razpisana s papirjem. Nedeljska izdaja »New York Timesa« tehta več kilogramov, v Parizu pa ta list ob nedeljah ne izhaja.

Pred nedavno uvedeno novostjo so najprej dan za dnem z letali; prevažali iz Amerike v Evropo nekaj deset tisoč izvodov »New York Timesa«. Prevoz je bil drag, novice so zastarale. Potem pa posljalji posnetke celih strani, vendar

je amsterdamska izdaja kasnila za izvirnikom tudi po 24 ur.

Zdaj potujejo članki, poročila in druge novice po radiju ali po podmorskem kablu. Ob izidu je v New Yorku deset zvečer, v Parizu tri zjutraj. Uro kasneje je v Parizu tiskana izdaja že na letališču Bourget, od koder prispe z letali ob devetih v London, ob pol desetih v Zenevo, ob četrtna dvanajst v Amsterdam, ob desetih v Milano in Rim, opoldne v Berlin in ob 15 v Atene.

Ker izhaja list v New Yorku zvečer, v Parizu pa v zgodnjih jutranjih urah, se zgodi zaradi časovne razlike kot posledice vrtenja našega planeta, da prebivalci bralci v glavnih mestih nekaterih evropskih dežel novice »New York Timesa« prej kot Newyorčani, ki kupujejo jutranji v glavnem na poti v službo, torej okoli osmih zjutraj.

V New Yorku se članki spreminjajo v luknjice na traku

Fluor v vodi in zobje

Kakor je nedavno poročal stockholmski dnevnik »Svenska Dagbladet«, se bližajo zaključki prve faze poskusi, ki jih delajo v Norrköpingu že od leta 1952 z namenom, da bi ugotovili, v kolikšnem obsegu preprečuje fluor gnilobe zob. Če ga dodajajo pitni vodi. List je pisal, da so poskusi te vrste doslej v svetovnem merilu najboljše, zbrane ugotovitve pa bodo predložili kongresu evropske organizacije za proučevanje fluora in zaščito zob, ki bo julija 1961 v Londonu.

Zobni zdravniki in zdravstvene oblasti so zbirali podatke na terenu, potem pa so jih nadalje proučevali profesorji univerze v Malmöju. Šolski zdravniki pregledujejo na Švedskem zobe dobri polovici otrok, starih 7-14 let. Pri tem so ugotovili zobno gnulobo na primer pri 80 odstotkih pregledanih sedemletnih otrok obeh spolov.

V Norrköpingu je dobivalo 500 otrok v šoli in doma fluorirano pitno vodo. Gnuloba zob pri teh so primerjali s skupino drugih pet sto otrok, ki so pili vodo brez fluora. Posebno pozornost so zdravstveni strokovnjaki posvečali otrokom, rojenim leta 1952. Tem

Dolina želv

V Hercegovini so želve sicer dokaj redke, precej pa jih živi na nekaj kvadratnih kilometrih v dolini Zabice pri Ljubinju. Nekoč so okoličani želve lovili in po kapljicah pili njihovo kri kot neke vrste zdravilo. Zdaj se nihče ne meni zanje in se sprehajajo po gozdu ob reki.

Rimski mos

Most čez reko Zabljak pri Livnu sodi verjetno med najstarejše v naši deželi. Ugotovili so, da je iz rimskih časov. Grajen je tako trdno, da še vedno služi svojemu namenu.

so dajali fluor v vodi ves čas od prvih zobov do vstopa v prvi razred osnovne šole, in sicer v razmerju miligram fluora na liter pitne vode. Že po treh letih so ugotovili pri teh otrocih za 30 odstotkov manj zobne gnulobe kot pri njihovih vrstnikih, ki niso uživali fluora. Po doslej zbranih podatkih sodijo, da se bo odstotek zvišal do desetega rojstnega dne teh otrok vsaj na 60, natančnejše ugotovitve pa bodo lahko objavili šele, ko bodo zaključili dolgoletni poskus.

V začetku tega stoletja se je Lazar Lekić poslovil od svojega rojstnega kraja Seoce in se odpravil v svet. Bil je v Severni in Južni Ameriki, kasneje se je boril na solunski fronti, po vojni pa je bil najdlje na Kubi, in sicer trideset let. Še zdaj je kubanski državljan.

V rojstni kraj se je vrnil konec leta 1954. Kupil si je hišo in nekaj njiv ter začel za poskušajo gojiti sladkorni trs, torej je nadaljeval delo, ki ga je prav tako kot vsi Kubanci opravljal ves čas svojega bivanja v daljni deželi.

»Kubanci so dobri ljudje,« pripoveduje Lekić, »kmalu sem si med njimi pridobil hišo in nekaj njiv ter začel gojiti sladkorni trs. Medtem sem se tudi oženil. Na stara leta sem se vrnil v domači kraj...«

Na svojih njivah v barski okolici je Lekić posejal seme, ki jih je prinesel s Kube iz Brazilije, Argentine, iz Severne Amerike in iz Španije.

»Ali postajaš rahločuten? Seveda vem, kaj bom moral storiti z njo. No in?«

Steinberg je skomignil z rameni. »Nerodno je le to, da se mi zdi po vsem tem, kar si mi povedal, da ne bo nič pomagalo. Očitno je vedno bolj trmast.«

»No, saj zato bom storil po tvoje. Vsaj poskusil bom po tvoje. Pustili jo bomo, naj se naspí in spóčije. Saj moram tudi sam malo spati. Toda danes popoldne ji bom dal zadnjo priložnost. Naj premisli in se odloči. In potem - govorila bo, pa če ji moram polomiti vse...«

»Že prav. Podrobnosti me ne zanimajo. Kar delaj po svoje! Samo da veš, kaj delaš.«

»Pojdí domov in se naspí,« je rekel Slaughter. »Tudi sam bom legel za nekaj ur. Po-klíči me popoldne! Morda bom že kaj zvedel. Medtem pa bo bolj, če ne hodiš v bližino mojega stanovanja. Policija ve, da si zastopal Jaka, in nočem, da bi izvedela, da se zadržuješ tu pri meni.«

Steinberg je poiskal klobuk in stopil k vratom.

»Samo še nekaj! Zaponni si tole! Zdaj bi jo verjetno lahko izpustil in se ti ne bi nič zgodilo. Zdaj ji ni nič. Bila bi tvoja beseda proti njeni. Lahko kaj sumi, toda ne ve nič in ne more nič dokazati. Njena beseda proti tvoji. Ona je sestra gangsterja in ubijalca, ti pa si pošten poslovni človek. Zagotavljam ti, da ti ne bi mogla nič. Vrzi jo ven, pa bo vse v redu. Stopi le korak naprej, pa...«

»Kristus, ali pojdeš domov ali ne!« je Slaughter zatulil nanj.

Bill Baxter je šel skozi vežo proti okrepčevalnici, ko je zagledal Geralda. Takoj je stopil proti njemu.

Gerald ga ni videl, dokler ga ni Bill zgrabil za rokav.

»Hej, fant! Kam se ti pa mudi? Saj se ti res lahko mudi,« je hitel Bill, ne da bi čakal na Geraldov odgovor. »Stari Engleman bo imel mlade! Kje pa si hodil? Saj veš, kaj on misli o zamujanju!«

Gerald se je prisljeto nasmešnil.

»Zaspal sem.«

»Si boš moral pa že kaj boljše izmisliti! Stari je res čisto iz sebe. V zadnji uri je desetkrat vprašal po tebi. Tako je hud...«

»Kaj pa njega tišči?« je zagodel Gerald. »Saj sem že večkrat zamudil. Ni prvič, da kdo zamudi...«

»Ne vem,« je rekel Baxter. »Lahko ti povem le to, da se nekaj kuha. Prišel je iz svoje luknje vsaj desetkrat in vsakokrat je bil bolj jezen. Pa ne, da bi bil poveril kak denar, kaj?«

Udaril je Geralda po ramenu in se zarezal.

»Morda bo bolje, če greš najprej z menoj na kavico. Za moč. Da se boš bolje postavil.« Gerald je odkimal.

»Ne, najbolje bo, če grem gor. Prej ko bo ta stvar mimo, bolje bo.«

Odšel je proti dvigalom, Baxter pa naprej v okrepčevalnico. Ko je Hanna stal v dvigalu, je spet opazil tistega moškega. Možakar je imel na sebi temno platneno obleko in svetel klobuk. Isti je bil, ki je sedel tik za njim v vlaku, ko se je peljal v mesto, in potem v vlaku podzemne železnice. Nobenega dvoma ni bilo: poročnik je izpolnjeval svojo obljubo. Niso ga hoteli izgubiti izpred oči niti za trenutek.

Kitty, drobna rdečelaska v telefonski centrali pri vložišču ga je pogledala in se mu prijazno nasmešnila.

»Skušala sem te dobiti doma,« je rekla. »Ze celo uro ti telefoniram, Engleman hoče govoriti s teboj. Kaj pa je narobe? Zares je razburjen. Ze vse popoldne je vse narobe.«

Gerald se ji je še nasmešnil in odšel naprej.

»In še drugi so te iskali,« je Kitty vpila za njim. »Neka Swift...«

»Pridem nazaj,« je zaklical Gerald čez ramo. »Kasneje! Najprej grem k načelniku.«

Pri svoji mizi se je ustavil le toliko, da je odvrnil klobuk in pozdravil dekle, ki je bila njegova tajnica in tajnica še štirih drugih. Dekle mu je hotelo nekaj reči, pa jo je takoj zavrnil: »Kasneje!«

J. Rolland Engleman je pogledal od papirjev, ko je Gerald vstopil. Takoj je odslavljal svojo tajnico.

»Pustite naju sama, gospodična Goode,« je rekel. »In zaprite vrata, prosim!«

Gospodična Goode ju je pustila sama. Engleman je pogledal Geralda. Prav na drobno se je smehljaj. Ni mu rekel, naj se usede, in v njegovih očeh ni bilo niti drobca veselosti.

»Pozni, gospod Hanna?«

Gerald se je nasmešnil.

»Res je tako. Veste...«

»Vem,« je rekel Engleman. »Se predobro vem. Vendar pustiva to! Tudi o tem, da ste pozni, ne bova govorila. Niti najmanj vas nisimo pogrešali. Niti najmanj. Imeli smo preveč obiskov.«

S prsti je potrkal po mizi.

»Da, gospod Hanna, obiskov! Začniva kar s prvim. Bil je neki policaj.«

Pogledal je navzgor in se tenko nasmešnil. »Da, policaj. In ali veste, da je šlo za vas?«

Sladkorni trs pri Baru

Naš izseljenec, ki se je vrnil s Kube, že pet let uspešno goji sladkorni trs na svojih njivah pri Baru. Prihodnjo pomlad bodo v Škojskem in na ulcinjskem polju posadili sladkorni trs še na dveh poskusnih parcelah.

V začetku tega stoletja se je Lazar Lekić poslovil od svojega rojstnega kraja Seoce in se odpravil v svet. Bil je v Severni in Južni Ameriki, kasneje se je boril na solunski fronti, po vojni pa je bil najdlje na Kubi, in sicer trideset let. Še zdaj je kubanski državljan.

V rojstni kraj se je vrnil konec leta 1954. Kupil si je hišo in nekaj njiv ter začel za poskušajo gojiti sladkorni trs, torej je nadaljeval delo, ki ga je prav tako kot vsi Kubanci opravljal ves čas svojega bivanja v daljni deželi.

»Kubanci so dobri ljudje,« pripoveduje Lekić, »kmalu sem si med njimi pridobil hišo in nekaj njiv ter začel gojiti sladkorni trs. Medtem sem se tudi oženil. Na stara leta sem se vrnil v domači kraj...«

Na svojih njivah v barski okolici je Lekić posejal seme, ki jih je prinesel s Kube iz Brazilije, Argentine, iz Severne Amerike in iz Španije.

Ščasoma je iz različnih semen vzgojil »domače« sladkorni trs, ki je visok nad dva metra.

Za Lekićev poskus so se zasl...

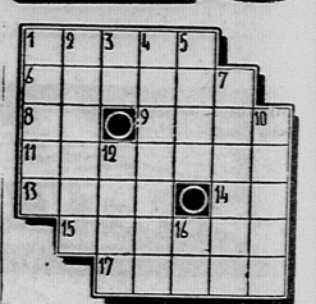
čeli zanimati kmetijski strokovnjaki. V laboratoriju so ugotovili, da je sladkorni trs z barskega polja dober, saj vsebuje okoli 20 odstot sladkorja.

— Kaj pa to? A!

— Oprostite, ta je bila pa že pred menoj tu!

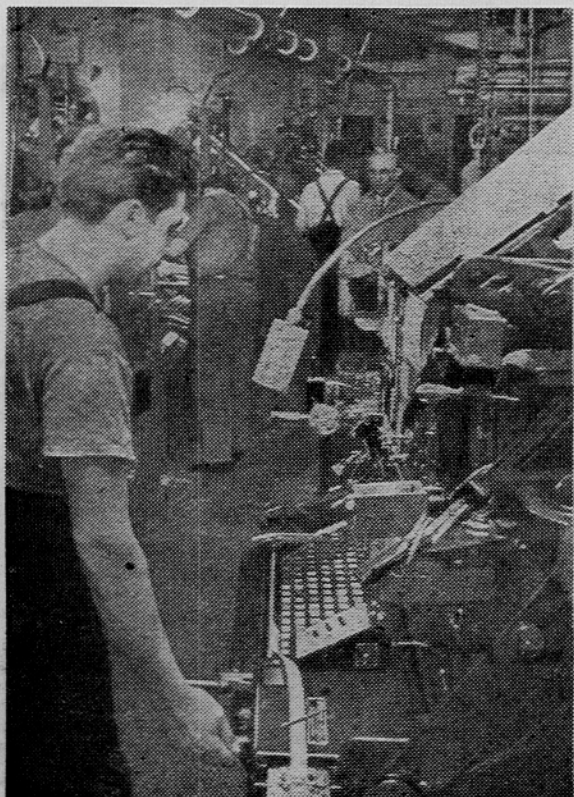
Krizanka

VODORAVNO: 1. škodljiva padevina, 6. ravna streha, ploščad, 8. kratka humanitarne organizacije, 9. pojav na razburkani vodi, 11. zmes azbesta s cementom, ki se uporablja za kritje streh, 13. vinska trta, 14. kemični znak za želez, 15. ekvator, polutnik, 17. bolgarsko pristanišče ob Črnem morju.

NAVPIČNO: 1. sprožek orožja, 2. jezikovni korektor v tiskarni, 3. ploskovna mera, 4. aparat, pristoj, 5. ime bolgarskega skladatelja Dimitrova, 7. važna surovina za izdelovanje barv, 10. polotok v srednji Grčiji, kjer ležijo Ate-ne, 12. judovsko moško ime, 16. kratka za »Narodno republiko«.

REŠITEV PREJŠNJE KRIZANKE
VODORAVNO: 1. odpoved, 2. voljane, 9. Abas, 10. ka, 11. stran, 13. metro, 15. et, 16. imam, 17. Tescan, 21. Ankaran.

Rimski stroj stavi članke po »električnem nareku« oddajnih naprav v newyorški tiskarni